

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Διπλωματική εργασία

Θέμα

“Το φαινόμενο της φοροδιαφυγής μεταξύ των βαλκανικών
κρατών”

Κολοβέτσιου Τατιανή

Αριθμός Μητρώου: mtf19014

Επιβλέπων Καθηγητής: Θεοφάνης Καραγιώργος

Περιεχόμενα

1° Κεφάλαιο

- 1.1 Ορισμός της φοροδιαφυγής.....Σελίδα 4
- 1.2 Φοροδιαφυγή και ΠαρασικονομίαΣελίδα 5
- 1.3 Τρόποι που προκαλούν Φοροδιαφυγή.....Σελίδα 7
- 1.4 Παράγοντες που επηρεάζουν τη Φοροδιαφυγή.....Σελίδα 8
- 1.5 Συνέπειες της Φοροδιαφυγής.....Σελίδα 10

2° Κεφάλαιο

2.1 Βουλγαρία

- 2.1.1 Εισαγωγικά για τις σχέσεις Ελλάδας- Βουλγαρίας.....Σελίδα 13
- 2.1.2 Οι ελληνικές εταιρίες στην Βουλγαρία.....Σελίδα 13
- 2.1.3 Η Φοροδιαφυγή στη Βουλγαρία.....Σελίδα 14

2.2 Αλβανία

- 2.2.1 Εισαγωγικά για τις σχέσεις Ελλάδας-Αλβανίας.....Σελίδα 16
- 2.2.2 Οι ελληνικές εταιρείες στην Αλβανία.....Σελίδα 16
- 2.2.3 Η Φοροδιαφυγή στην Αλβανία.....Σελίδα 17

2.3 Ρουμανία

- 2.3.1 Οικονομική κατάσταση.....Σελίδα 18
- 2.3.2 Φορολογικό σύστημα.....Σελίδα 18
- 2.3.3 Φορολογική σχέση με την ΕλλάδαΣελίδα 21
- 2.3.4 Ίδρυση ελληνικής εταιρίας στην Ρουμανία.....Σελίδα 22
- 2.3.5 Φοροδιαφυγή στη Ρουμανία.....Σελίδα 22

2.4 Κροατία

- 2.4.1 Οικονομική κατάσταση.....Σελίδα 23
- 2.4.2 Αποφυγή διπλής φορολογίας.....Σελίδα 27

2.5 Τουρκία

- 2.5.1 Φορολογικό σύστημα.....Σελίδα 28

2.5.2 Φορολογική σχέση με την Ελλάδα.....	Σελίδα 30
2.5.3 Ίδρυση Ελληνικής εταιρίας στην Τουρκία.....	Σελίδα 31
2.6 Βοσνία-Ερζεγοβίνη	
2.6.1 Φορολογική κατοικία.....	Σελίδα 33
2.6.2 Αποφυγή διπλής φορολογίας.....	Σελίδα 36
2.6.3 Ίδρυση εταιρίας στην Βοσνία-Ερζεγοβίνη.....	Σελίδα 36
2.6.4 Φοροδιαφυγή στην Βοσνία-Ερζεγοβίνη.....	Σελίδα 37
<u>Συμπέρασμα</u>	Σελίδα 39
<u>Βιβλιογραφία</u>	Σελίδα 41

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

1.1 Ορισμός της Φοροδιαφυγής

Όπως βλέπουμε την λέξη «φοροδιαφυγή» παρατηρούμε ότι η λέξη έχει δύο συνθετικά. Το πρώτο «φόρο» αφορά την έννοια του φόρου, όπου φόρος ορίζεται η υποχρεωτική μονομερής μεταβίβαση πόρων από τους ιδιώτες προς το κράτος υπό μορφή οριστική και χωρίς άμεσο ειδικό αντάλλαγμα με σκοπό την κάλυψη των δημοσίων βαρών. Το ύψος του **φορολογικού βάρους** *που δέχονται οι πολίτες αποτελεί την πρώτη και κυριότερη αιτία της φοροδιαφυγής. Με βάση το δεύτερο συνθετικό «διαφυγή» το κάθε άτομο χρειάζεται ένα συγκεκριμένο κίνητρο για να οδηγήσει την συμπεριφορά του έξω από ότι τον βαραίνει, έτσι κι εδώ οδηγείται εκτός των πλαισίων του φορολογούμενου τομέα. (Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών)

Με τον όρο φοροδιαφυγή μπορούμε να ορίσουμε την παράνομη ενέργεια της θελημένης απόκρυψης φορολογητέου εισοδήματος και άλλων φορολογικών πράξεων ενός φορολογούμενου φυσικού ή νομικού προσώπου, κατά την διάρκεια της δήλωσης και του υπολογισμού του φόρου που οφείλει ο παραβάτης , συμπεριλαμβάνοντας και τη μη απόδοση του φόρου που οφείλει στις αρμόδιες κρατικές αρχές.

Ένας ορισμός που θεωρείται ότι καλύπτει σε μεγάλο βαθμό την έννοια της φοροδιαφυγής βασίζεται στο ότι κάθε παράνομη πράξη ή παράλειψη του φορολογούμενου , με την οποία επιδιώκεται η μείωση της νόμιμης φορολογικής του υποχρέωσης ή η αποφυγή καταβολής των βεβαιωμένων φόρων. (Βαβούρας 2006, Τάτσος 2001). Όμως και άλλοι συγγραφείς αναφέρουν ότι η φοροδιαφυγή περιλαμβάνει και όλες τις φορολογικές αλλαγές , οι οποίες όμως χορηγήθηκαν χωρίς να έχουν επιτευχθεί οι σκοποί των φορολογούμενων και αφορά και όλους τους τόκους των φόρων που καταβλήθηκαν από τους φορολογούμενους καθυστερημένα.

<http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=232556>

«Σε 70 δισ. ευρώ το χρόνο φθάνει το ύψος της μαύρης οικονομίας», Δήμητρα Καδδά

Πέρα όμως από τις απόψεις των διάφορων συγγραφέων, η φοροδιαφυγή ως έννοια έχει δύο διαφορετικές σημασίες από οικονομική και νομική άποψη. Στην πρώτη περίπτωση η φοροδιαφυγή είναι η διαφορά μεταξύ του συνολικού τελικού ποσού του φόρου, που προκύπτει από τις φορολογικές δηλώσεις και όχι από τα αποτελέσματα των ελέγχων, και του ακριβές ποσού του φόρου το οποίο οφειλόταν να καταβληθεί την ίδια χρονική περίοδο. Σύμφωνα πάντα με τα όσα ισχύουν με βάση τη νομοθεσία του κράτους. Στην δεύτερη περίπτωση, η έννοια της φοροδιαφυγής σχετίζεται με την αναβολή κάθε φορολογικής υποχρέωσης ή μείωση της εξάλειψης με παράνομο τρόπο. (Κανελλόπουλος 2002).

Μπορεί εύκολα να καταλάβει κάθε πολίτης ότι, δεν υπάρχει κάποιος βέβαιος και αποδεκτός από όλους ορισμός της φοροδιαφυγής. Ο πλήρης ορισμός της δεν είναι εύκολο να οριστεί, γιατί προκύπτουν συνέχεια όλο και διαφορετικοί τρόποι φοροδιαφυγής, επειδή κάθε φυσικό και νομικό πρόσωπο οφείλει να πληρώνει και να τηρεί ένα μεγάλο μέγεθος φόρων, οι οποίοι κάθε χρόνου γίνονται όλο και πιο πολλοί χωρίς κανείς να σκεφτεί την εκάστοτε συνθήκη του κάθε φορολογούμενου.

Κανελλόπουλος Χ. «Διοίκηση Προσωπικού-Ανθρώπινου Δυναμικού», Εκδόσεις Σταμούλης (1/1/2002)

1.2 Φοροδιαφυγή και παραοικονομία

Η παραοικονομία μπορεί να ορισθεί ως παράνομη παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών, η οποία διέπεται από τους νόμους της αγοράς, όμως διαφεύγει από την καταγραφή της στο επίσημο ΑΕΠ. Στην ελληνική βιβλιογραφία η παραοικονομία μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεπίσημη, άτυπη, υπόγεια, παράλληλη, υπόγεια και κρυφή οικονομία.

Ένας ακόμη ορισμός αναφέρει ότι η παραοικονομία είναι εκείνο το τμήμα της οικονομικής δραστηριότητας μιας επιχείρησης, το οποίο όμως ενώ θα έπρεπε να καταγράφεται από τους εθνικούς λογαριασμούς, αυτό αντιθέτως δεν καταγράφεται. (Κανελλόπουλος, 1995).

Όμως η παραοικονομία πέρα από όλα αυτά ως έννοια περιλαμβάνει και τις οικονομικές δραστηριότητες, οι οποίες μπορεί να δημιουργούν εισοδήματα συντελεστών παραγωγής και θα έπρεπε να καταγράφονται στατιστικές εκτιμήσεις της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας ενός κράτους ή μιας επιχείρησης (**GDP**, **GNP**)* δεν συμπεριλαμβάνονται όμως στις επίσημες εκτιμήσεις. Επομένως σύμφωνα με όσα αναφέραμε πιο πάνω θα μπορούσαμε να καταλήξουμε ότι η παραοικονομία είναι η διαφορά μεταξύ του πραγματικού και του δηλωθέντος **GDP και GNP**. (Βαβούρας, 2004).

Οπότε σύμφωνα με τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω η έννοια της παραοικονομίας είναι τελείως διαφορετική από την έννοια της φοροδιαφυγής. Όμως αυτές οι δύο έννοιες συνδέονται στενά μεταξύ τους. Όταν ένας φορολογούμενος αποφεύγει να πληρώσει τους φόρους που του αναλογούν, τότε αυτός με τη σειρά του συμβάλει να αυξηθεί το μέγεθος της παραοικονομίας, επειδή μεγαλώνει το ύψος της φοροδιαφυγής. Συνεπώς η φοροδιαφυγή είναι το σύνολο και η παραοικονομία είναι το υποσύνολο.

Η φοροδιαφυγή όπως και η παραοικονομία είναι και οι δυο αδικήματα, οι οποίες δεν έχουν κάποιον συγκεκριμένο χρόνο και μέρος στα οποία συμβαίνουν και οι επιδράσεις τους δεν γίνεται να φανούν στο άμεσο μέλλον. Η φοροδιαφυγή δεν συνδέεται με το τι προϊόντα παράγει μια χώρα. Επομένως μπορούμε να πούμε ότι η παραοικονομία συνδέεται με τη «μαύρη οικονομία», ενώ η φοροδιαφυγή συνδέεται με την «αδήλωτη οικονομία». Η παραοικονομία είναι το «παιδί» της φοροδιαφυγής. (Αγαπητός Γ.)

* **GDP (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν)**

GNP (Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν)

Κανελλόπουλος Κ. «Παραοικονομία και φοροδιαφυγή: Μετρήσεις και οικονομικές επιπτώσεις», Εκδόσεις ΚΕΠΕ , Δεκέμβριος 1995

Βαβούρας Ι. « Η παραοικονομία στην Ελλάδα και στον κόσμο» ,Εκδόσεις Παπαζήση (2004)

Πίνακας Α Μακροχρόνιες επιδράσεις της αύξησης των φορολογικών εσόδων, με και χωρίς παραοικονομία

Μεταβλητές	Αύξηση φορολογικών εσόδων/ΑΕΠ κατά:			
	Μία ποσοστιαία μονάδα		Δύο ποσοστιαίες μονάδες	
	Με παραοικονομία	Χωρίς παραοικονομία	Με παραοικονομία	Χωρίς παραοικονομία
ΑΕΠ (ποσοστιαία μεταβολή)	-2,8	-1,5	-5,6	-3,1
“Πραγματική” παραγωγή (ποσοστιαία μεταβολή)	-1,8	-	-3,7	-
Παραοικονομία/ΑΕΠ (μεταβολή σε ποσοστιαίες μονάδες)	1,3	-	3,0	-
Αδήλωτη απασχόληση/επίσημη απασχόληση (μεταβολή σε ποσοστιαίες μονάδες)	1,4	-	2,7	-

Πηγή: Υπολογισμοί της Τράπεζας της Ελλάδος.
 Σημείωση: Η “πραγματική” παραγωγή ορίζεται ως το άθροισμα του ΑΕΠ και της παραγωγής στην ανεπίσημη οικονομία. Τα αποτελέσματα του πίνακα προκύπτουν ως απλοί μέσοι όροι των μακροχρόνιων επιδράσεων των αυξήσεων των συντελεστών φορολόγησης της κατανάλωσης, του εισοδήματος από εργασία και από κεφάλαιο και του εισοδήματος των επιχειρήσεων, οι οποίες αυξάνουν τα αντίστοιχα φορολογικά έσοδα κατά μία ποσοστιαία μονάδα του ΑΕΠ σε μόνιμη βάση.

<https://www.eea.gr/arthra-eea/paraoikonomia-kai-forodiatygi-stin-ellada/>

«Παραοικονομία και φοροδιαφυγή στην Ελλάδα»

Τράπεζα της Ελλάδος Ενδιάμεση Έκθεση 2017, σελ. 81

Η παραοικονομία στην Ελλάδα την περίοδο 2003-2015 ανερχόταν κατά μέσο όρο στο 25% του ΑΕΠ, σε σχέση με 19% κατά μέσο όρο στη ζώνη του ευρώ και 20% στην ΕΕ.

1.3 Τρόποι που προκαλούν φοροδιαφυγή

Μπορούμε να επισημάνουμε πολλούς παράγοντες που ωθούν τους φορολογούμενους στην φοροδιαφυγή, ωστόσο μία από τις βασικές αιτίες που προβαίνει ένας φορολογούμενος στην φοροδιαφυγή είναι το φορολογικό βάρος που πρέπει να αντιμετωπίσει κάθε πολίτης. Στην Ελλάδα υπάρχει έντονη πολυπλοκότητα της φορολογικής νομοθεσίας και είναι ένας σημαντικός παράγοντας για την εξάπλωση της φοροδιαφυγής. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι κάθε φορά που μία καινούργια κυβέρνηση αναλαμβάνει τα ηνία του κράτους το πρώτο πράγμα που προβαίνει να αλλάξει και να διαμορφώσει είναι οι αλλαγές στην φορολογία. (Κοψαχείλη Α, 2014, «Αιτίες φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής στην Ελλάδα».)

Τα περισσότερα φαινόμενα φοροδιαφυγής παρατηρούνται στην παράβαση του φόρου εισοδήματος και αυτό γιατί, είναι ένας φόρος ο οποίος γίνεται ιδιαίτερα αντιληπτός από τους φορολογούμενους και μπορεί πολύ εύκολα να προκαλέσει την αντίδρασή τους. Επίσης ένας ακόμη λόγος της μη τήρησης του συγκεκριμένου φόρου είναι ότι οι φόροι δεν είναι ίδιοι για όλους, κάθε ομάδα επαγγελματιών συμμορφώνονται στο εκάστοτε φορολογικό καθεστώς και αυτό έχει ως αποτέλεσμα κάποιοι να αδικούνται και κάποιο άλλοι επαγγελματίες να βγαίνουν κερδισμένοι.

1.4 Παράγοντες που επηρεάζουν τη φοροδιαφυγή

Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που επηρεάζουν τη φοροδιαφυγή οι πιο βασικοί μπορεί να είναι οι εξής :

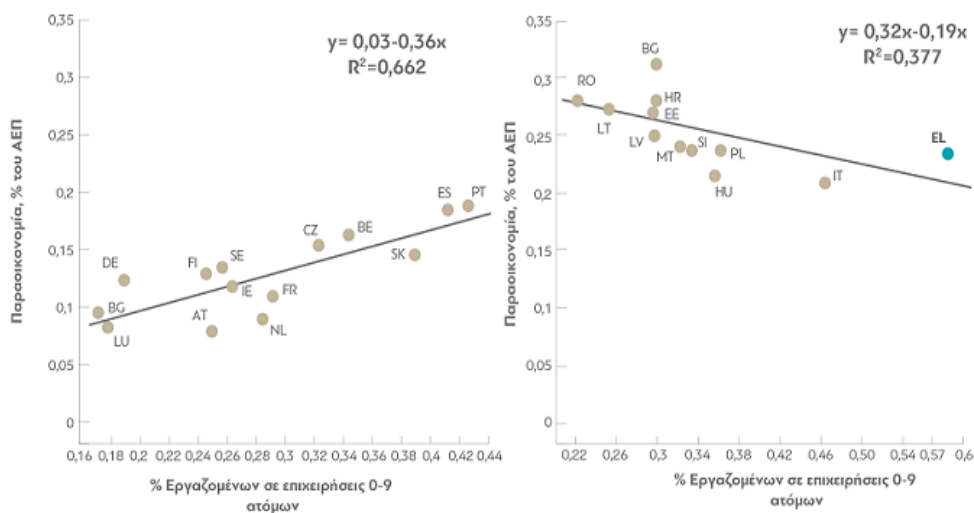
- 1) Υπάρχει ένα σύνολο ανθρώπων που ασχολούνται με τον έλεγχο των φορολογικών παραβάσεων, οι οποίοι δεν έχουν καταρτιστεί με την κατάλληλη εκπαίδευση και αυτό έχει ως συνέπεια στη μη καταγραφή των οικονομικών δραστηριοτήτων του κάθε φορολογούμενου σε σχέση πάντα με την σύγκριση των φορολογικών του στοιχείων από διάφορους ελεγκτικούς μηχανισμούς.
- 2) Η μη δίκαιη κατανομή του φορολογικού βάρους στον κάθε πολίτη, είναι ακόμη μια αιτία που οδηγεί τον φορολογούμενο σε παράβαση, γιατί νιώθει σε μεγάλο βαθμό το αίσθημα της αδικίας σε βάρος του.
- 3) Η διαχείριση του δημόσιου χρήματος που εισπράττει το κάθε κράτος από την φορολογία που επιβάλλει στους πολίτες της δεν είναι αυτήν που αρμόζει, διότι πολλές φορές αντί αυτά τα χρήματα να δοθούν όπως πρέπει σε τομείς που η κοινωνία έχει ανάγκη, δίνονται σε ένα μεγάλο βαθμό στην αποπληρωμή χρεών κατά του δημοσίου.

Κοψαχείλη Α, 2014, «Αιτίες φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής στην Ελλάδα».

- 4) Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί ,οι οποίοι είναι αρμόδιοι για τον έλεγχο της τήρησης της φορολογίας , δεν είναι εκσυγχρονισμένοι και εξελιγμένοι με αποτέλεσμα να έχουμε έντονο το φαινόμενο της γραφειοκρατίας.
- 5) Το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο που έχουν οι πολίτες και η έλλειψη παιδείας που μας διακατέχει σχετικά με το πόσο σημαντικά είναι τα έσοδα που θα προκύψουν από την πληρωμή φόρων, όχι μόνο σε ατομικό επίπεδο αλλά και στο κράτος το ίδιο. Μέσω της τακτοποίησης των φορολογικών μας υποχρεώσεων συμβάλλουμε στην κάλυψη του κόστους παραγωγής ενός κράτους τόσο σε αγαθά όσο και σε υπηρεσίες.
- 6) Ο τρόπος με τον οποίο οργανώνεται η αγορά ενός κράτους. Εάν για παράδειγμα μία χώρα έχει πολλές επιχειρήσεις , όμως αυτές είναι μικρές σε μέγεθος τότε μπορούν πολύ εύκολα να προβούν σε φοροδιαφυγή, αφού δεν είναι σε μεγάλο βαθμό οργανωμένες με βάση τα λογιστικά τους και η παρακολούθηση από τους εκάστοτε ελεγκτικούς μηχανισμούς γίνεται αδύνατη πολλές φορές. Κάτι τέτοιο όμως δεν ισχύει σε κράτη που έχουν λίγες σε αριθμό αλλά μεγάλες σε μέγεθος επιχειρήσεις.

Σχέση Μεταξύ Παραοικονομίας, Απασχόλησης σε Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις (0-9 Ατόμων) και Αυτοαπασχόλησης, 2014

Σχέση μεταξύ παραοικονομίας και απασχόλησης σε πολύ μικρές επιχειρήσεις (0-9 ατόμων)

Πηγή: Eurostat, Schneider (2015)

https://www.dianeosis.org/2016/06/tax_evasion_in_greece/

«Η Φοροδιαφυγή Στην Ελλάδα - Μια Έρευνα»

- 7) Πολλές φορές οι φορολογικές αρχές μπορεί να μην κάνουν σωστά την δουλειά τους και να ελέγχουν τις επιχειρήσεις που προβαίνουν σε παραβάσεις, όμως οι ποινές είναι αρκετά επιεικείς για τους παραβάτες, επειδή τις περισσότερες φορές επικαλούνται τον καλό πρότερο βίο του παραβάτη.
- 8) Η δομή της οικονομίας μας σε σχέση με την οικονομική δραστηριότητα του κάθε επαγγέλματος. Όπως είναι γνωστό καμία επιχείρηση δεν συνδράμει το ίδιο στην ανάπτυξη της οικονομίας ενός κράτους. Ανάλογα με τις συνήθειες των πολιτών η εκάστοτε κοινωνία προσπαθεί να δημιουργήσει φόρους με βάση τις απαιτήσεις και το ποσοστό της συμμετοχής στην οικονομική δραστηριότητα, κάτι τέτοιο όμως δεν μπορεί πάντοτε να ισχύσει και να τηρηθεί από όλους, γιατί πάντα κάποιοι επαγγελματίες αδικούνται σε βάρος κάποιων άλλων.

<https://www.kathimerini.gr/864698/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/sta-16-dis-eyrw-ethsiws-h-forodiafygh>

«Στα 16 δισ. ευρώ ετησίως η φοροδιαφυγή», Προκόπης Χατζηνικολάου.

1.5 Οι συνέπειες της Φοροδιαφυγής

Η φοροδιαφυγή έχει πολλές συνέπειες , τόσο αρνητικές όσο και θετικές. Όπως ήδη όμως γνωρίζουμε τις περισσότερες φορές επικρατούν οι αρνητικές συνέπειες έναντι των θετικών.

Αρχικά οι αρνητικές συνέπειες μπορούν να χωριστούν σε ορισμένες κατηγορίες:

- Δεν παραβαίνουν όλοι οι φορολογούμενοι τον νόμο, διότι δεν έχουν όλοι τις δυνατότητες και τις ευκαιρίες για να προβούν σε κάτι τέτοιο. Οπότε οδηγούμαστε σε μια κατάσταση που τα φορολογικά βάρη δεν είναι τα ίδια για κάθε πολίτη και αυτό έχει ως συνέπεια οι πολίτες που έχουν ίδια φορολογική ικανότητα προκύπτει να έχουν διαφορετική φορολογική επιβάρυνση, ενώ αυξάνονται συνέχεια οι φορολογικοί συντελεστές.
- Το δημόσιο έλλειμμα που δημιουργείται λόγω της φοροδιαφυγής είναι τεράστιο και αυτό έχει ως αποτέλεσμα το κράτος να μην είναι εντάξει απέναντι στις οικονομικές υποχρεώσεις του. Πράγμα που σημαίνει ότι για ένα κράτος έχει ως συνέπεια τον εσωτερικό ή εξωτερικό του δανεισμό.

Ο εξωτερικός δανεισμός έχει ως αποτέλεσμα το κράτος που δανείζεται να έχει περιορισμό στον τρόπο με τον οποίο επιλέγει το πώς θα κινηθεί σε κάθε τομέα , την ίδια στιγμή που το δημόσιο χρέος μπορεί να μεγαλώσει λόγω της αύξησης των επιτοκίων των εξωτερικών δανειστών.

Ο εσωτερικός δανεισμός έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των επιτοκίων για να μπορεί πιο εύκολα το κράτος να προσελκύσει ιδιωτικά κεφάλαια για την κάλυψη του δημόσιου χρέους. Έτσι μειώνεται η ρευστότητα του χρήματος στην αγορά και μειώνονται οι ιδιωτικές επενδύσεις.

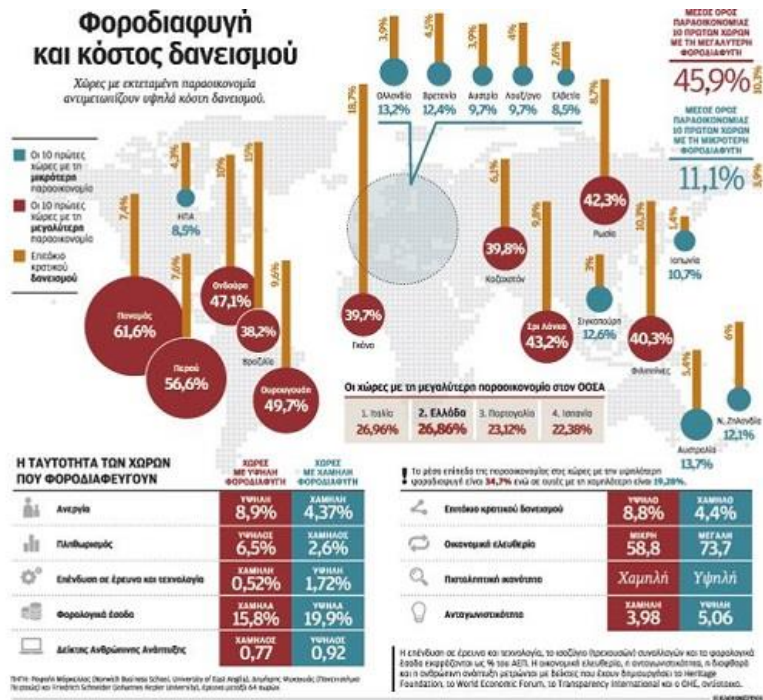
Έτος	Τόκος ως %		Τόκος ως % ΑΕΠ
	Δημόσιο Χρέος ως % του ΑΕΠ	δασμολογία Προσπαθήσεις μόυ	
1980	27,7%	12,9%	-2,5%
1981	32,8%	13,4%	-3,0%
1982	36,1%	11,3%	-2,6%
1983	41,2%	14,3%	-3,6%
1984	52,2%	9,6%	-2,7%
1985	57,9%	20,2%	-6,2%
1986	58,6%	18,6%	-4,8%
1987	54,6%	28,1%	-7,3%
1988	58,7%	25,2%	-5,8%
1989	61,5%	28,6%	-6,8%
1990	71,4%	42,0%	-9,7%
1991	76,0%	44,3%	-9,2%
1992	83,3%	40,5%	-8,3%
1993	111,0%	51,6%	-11,1%
1994	117,1%	68,0%	-13,9%
1995	117,4%	60,8%	-12,3%
1996	122,1%	55,1%	-11,8%
1997	119,2%	47,0%	-9,8%
1998	115,3%	43,5%	-9,0%
1999	114,6%	41,4%	-8,6%
2000	105,4%	40,5%	-7,3%
2001	106,4%	37,2%	-6,6%
2002	109,2%	32,3%	-5,8%
2003	105,8%	30,1%	-5,5%
2004	108,6%	26,3%	-5,1%
2005	110,6%	25,1%	-5,0%
2006	107,1%	23,7%	-4,5%
2007	105,5%	21,3%	-4,3%
2008	110,6%	22,2%	-4,7%
2009	127,1%	19,6%	-5,2%
2010	142,8%	23,8%	-5,8%
2011	163,4%	28,5%	-7,1%

<http://www.i-siatras.gr/permalink/3124.html>

«Εξωτερικά Δάνεια της Ελλάδας: Πόσα εισπράξαμε – Πόσα πληρώσαμε», Γιάννης Σιάτρας

- Ένα ακόμη μεγάλο και σοβαρό πλήγμα που έχει να αντιμετωπίσει το κράτος ως αποτέλεσμα της φοροδιαφυγής, είναι η μείωση της ανταγωνιστικότητας μεταξύ των επιχειρήσεων. Οι πιο αδύναμες επιχειρήσεις οι οποίες έχουν ελάχιστα κέρδη, μειώνουν το κόστος τους και εξαφανίζουν τον τέλειο ανταγωνισμό μέσω της φοροδιαφυγής τους. Γι' αυτό το λόγο δεν έχουμε νέους επενδυτές, αφού έχουμε εύκολη κερδοφορία.
- Επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό η φορολογική συνείδηση του κάθε πολίτη που είναι συνεπής στις υποχρεώσεις του απέναντι στους φόρους που του επιβάλλονται. Έτσι οδηγούμαστε για άλλη μια φορά σε μεγέθυνση του φαινομένου της φοροδιαφυγής.
- Η κυβέρνηση από την δική της πλευρά, επειδή πρέπει να ελέγχει τους παραβάτες αλλά και να επαινεί αυτούς που τηρούν τους φόρους, προβαίνει πολλές φορές σε λάθος κινήσεις, όπως η σπατάλη του δημόσιου χρήματος σε τομείς που έχουν οικονομικό πρόβλημα και αναγκάζεται να το καλύψει με την χρήση των εσόδων από την πληρωμή φόρων.

Θεοχαράκη, Μαργκίни, Νικολακάκη, 2017, «Η φοροδιαφυγή – φοροαποφυγή στην Ελλάδα, Επιπτώσεις στην Ελληνική Οικονομία από την ανάπτυξη του φαινομένου της παραοικονομίας»

<https://www.kathimerini.gr/847722/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/h-koyltoyra-ths-forodiatyghs-sthn-ellada>

«Η κουλτούρα της φοροδιαφυγής στην Ελλάδα», Ραφαήλ Μαρκέλλος

Πέρα όμως από τις αρνητικές συνέπειες που έχει η φοροδιαφυγή υπάρχουν και ορισμένες θετικές αν και πολλές φορές αμφισβητούνται αυτές. Μερικές θετικές συνέπειες που μπορούμε να αναφέρουμε είναι οι εξής:

- Η φοροδιαφυγή ορισμένες φορές θεωρείται ως ένα μέσο που προσφέρει σε μία κοινωνία την δυνατότητα της αποταμίευσης, δηλαδή οι επιχειρήσεις αλλά και ο κάθε πολίτης χωριστά αποκτούν οικονομικές δραστηριότητες που σε περίπτωση τήρησης των φόρων αυτήν δεν θα υπήρχε.
- Μέσω των παραπάνω αποταμιεύσεων που αναφέραμε κινείται περισσότερο χρήμα στην αγορά και έτσι ένα κράτος δυναμώνει κ ισχυροποιείται στον τομέα της οικονομίας
- Ένας τελευταίος λόγος θετικής συνέπειας της φοροδιαφυγής, μπορεί να είναι η αύξηση του κρατικού προϋπολογισμού, γιατί η κυβέρνηση με την

πληρωμή μέσω των εσόδων των φόρων προβαίνει σε δαπάνη αυτών σε αγαθά. Κάτι τέτοιο όμως δεν είναι αποδεκτό από πολλούς οικονομολόγους. (Φωτίου 2015, «Παράγοντες Φοροδιαφυγής»)

2ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΣΕ ΒΑΛΚΑΝΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

2.1 ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

2.1.1 Εισαγωγικά για τις σχέσεις Ελλάδας-Βουλγαρίας

Η Βουλγαρία είναι μια χώρα που κατέχει ιδιαίτερη θέση στην ελληνική εξωτερική πολιτική , διότι η Ελλάδα έχει πολλά κοινά με την Βουλγαρία όσον αφορά τα κοινά πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα τα οποία πολλαπλασιάστηκαν κυρίως μετά την πτώση του κομμουνισμού το 1989. Ακόμη και οι δύο χώρες έχουν έναν κοινό εχθρό την, Τουρκία.

Η σχέση μεταξύ των δύο χωρών αποδεικνύεται ότι έχει γερά “θεμέλια” ,αφού υπάρχει μεγάλη αποδοτικότητα μεταξύ των οικονομικών σχέσεων τους, βοηθούν και οι δύο ώστε να επιλύονται διάφορα προβλήματα που μπορεί να προκύπτουν ανάμεσα στις βαλκανικές χώρες (π. χ μακεδονικό ζήτημα) και τέλος υπάρχουν αμοιβαίες διευκολύνσεις σχετικά με την εισχώρηση της Ελλάδας στην ρώσικη αγορά καθώς επίσης και στην συμμετοχή της Βουλγαρίας στις αγορές της Μεσογείου.

Η Ελλάδα έπαιξε σημαντικό ρόλο για την εισχώρηση της Βουλγαρίας στη ΕΕ. Ανάμεσα στις δύο χώρες υπάρχουν υψηλά ποσά εμπορικών συναλλαγών, πολλές επιχειρήσεις της Ελλάδας επενδύουν στην βουλγαρική αγορά και πολλές ακόμη έχουν μεταφέρει ακόμη και την έδρα τους εκεί. Έτσι οι δυο χώρες επιτυγχάνουν την συνεργασία τους όχι μόνο σε επίπεδο κορυφής, αλλά και σε επίπεδο κοινωνίας των πολιτών τους.

2.1.2 Οι ελληνικές εταιρίες στην Βουλγαρία

Κατά τη δεκαετία του 1990 , η έξοδος των ελληνικών εταιριών κυρίως των κατασκευαστικών εταιριών και των ελληνικών τραπεζών στα Βαλκάνια , θεωρούνταν ως μία κίνηση επενδυτική ή επέκταση της εταιρίας και σε άλλες χώρες. Σήμερα η έξοδος αυτή θεωρείται ως εκροή, πλην από αυτήν των τραπεζών.

Στις αρχές η έξοδος προς τα Βαλκάνια θεωρούνταν ως μία ευκαιρία για ανάπτυξη σε νέες αγορές οι οποίες έχουν χαμηλότερη φορολογία και φθηνότερο εργατικό κόστος . Σήμερα, όμως πολλές εταιρίες διαφεύγουν στις χώρες αυτές, γιατί είναι μια μορφή επιβίωσης από την υπερφορολόγηση , την ύφεση και την αβεβαιότητα που επικρατεί στην Ελλάδα. Η επιλογή αυτή φαίνεται πως ευνόησε πολλές επιχειρήσεις που πήραν την απόφαση να κινηθούν και να εγκατασταθούν στις βαλκανικές αγορές και κυρίως όσοι το επέλεξαν αυτό εγκαίρως και δεν βίωσαν το πρόβλημα ύφεσης και ρευστότητας που αντιμετώπισαν πολλές εταιρίες στην Ελλάδα και κυρίως μετά την επιβολή των **capital controls**.*

* **Capital controls** (όρια ή αυστηρές απαγορεύσεις που μπορεί να χρησιμοποιήσει μια κυβέρνηση για να ρυθμίσει της ροές από τις κεφαλαιαγορές μέσα και έξω από τον λογαριασμό κεφαλαίου της χώρας)

Μία πρόσφατη μελέτη αναφέρει ότι χιλιάδες επιχειρήσεις **«σφραγίδες»*** μετακινήθηκαν στην Βουλγαρία για λόγους φοροδιαφυγής ή φοροαποφυγής. Σήμερα πάνω από 14.000 επιχειρήσεις έχουν μεταφερθεί στην Βουλγαρία από περίπου 1000 που λειτουργούσαν το 2006. Αυτό έχει να κάνει με την εκτίναξη της κρίσης στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με μία έρευνα που έγινε από το Πανεπιστήμιο του Μπρίστολ και η οποία δημοσιεύτηκε στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, αναφέρει ότι από τις 14.000 περίπου εταιρίες που έχουν μεταφερθεί στην Βουλγαρία μόνο οι 3.000 περίπου είναι πραγματικές. Ακόμη αναφέρεται ότι η αύξηση των «εκκρών» άρχισε να γίνεται αντιληπτή πριν από την κρίση στην Ελλάδα και συγκεκριμένα κατά τα έτη 2007-2008, όπου διαπίστωναν πολλοί Έλληνες ότι η εγχώρια οικονομία έχει τελματώσει.

2.1.3 Η φοροδιαφυγή στην Βουλγαρία

Φοροδιαφυγή: Πολλοί επιχειρηματίες κάνουν έναρξη επιχείρησης για διάφορους λόγους , εκτός από επιχειρηματικούς και κυρίως για την αποφυγή υψηλής φορολογίας. Στην Ελλάδα η φορολογία είναι πολύ υψηλή, ενώ η επιστροφή **ΦΠΑ**** είναι πολύ χαμηλή. Ακόμη επικρατεί μία αστάθεια στην αγορά, λόγω της έλλειψης ρευστότητας από πολλές επιχειρήσεις και από τις τεράστιες πτώσεις των πωλήσεων. Το εργατικό κόστος είναι πολύ υψηλό και πολλές εταιρίες κάνουν λόγο για φόβο από τυχόν κατάσχεση των περιουσιών τους. Επέλεξαν την Βουλγαρία, γιατί μπορούν να έχουν εύκολη πρόσβαση σε φθηνές πρώτες ύλες και σε φθηνή ενέργεια καθώς επίσης και επειδή το κράτος δεν έχει πολλές οικονομικές απαιτήσεις από τους φορολογούμενους πολίτες του.

Στην Ελλάδα ο συντελεστής φορολόγησης για της επιχειρήσεις είναι 29%, ενώ στην Βουλγαρία φορολογούνται μόνο με το 10%.

Ένας από τους βασικούς λόγους που το Υπουργείο Οικονομικών προβαίνει σε συνεχείς ελέγχους των ελληνικών επιχειρήσεων, οι οποίες έχουν έδρα την Βουλγαρία, είναι ότι ενώ μετακομίζουν στην γειτονική χώρα συνεχίζουν να δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. (Μελετητής Νίκος Καπιτσίνης)

* επιχειρήσεις «σφραγίδες» (οι επιχειρήσεις που δεν έχουν καθόλου στοιχεία επικοινωνίας)

** ΦΠΑ (Φόρος Προστιθέμενης Αξίας)

<https://www.kathimerini.gr/888393/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/fantasmata-11000-etaireies-sth-voylgaria>

«Φαντάσματα» 11.000 εταιρείες στη Βουλγαρία»

Λεωνίδα Στεργίου

2.2 ΑΛΒΑΝΙΑ

2.2.1 Εισαγωγικά για τις σχέσεις Ελλάδας-Αλβανίας

Οι σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας ομαλοποιήθηκαν το 1981 , κατά την διάρκεια της θητείας του δικτάτορα Ενβέρ Χότζα οι σχέσεις μεταξύ των δύο κρατών ήταν άσχημες , λόγω του ρόλου που είχε η Αλβανία στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο ,αλλά και λόγω του ότι βοήθησε τους Έλληνες κομμουνιστές με υλική βοήθεια κατά τη διάρκεια του Εμφύλιου Πολέμου.

Οι σχέσεις των δύο λαών βελτιώθηκαν σε μεγάλο βαθμό μετά την επικράτηση του Έντι Ράμα. Υπάρχουν πολλοί πολιτιστικοί, πολιτικοί, ιστορικοί και οικονομικοί δεσμοί μεταξύ των πολιτών των δύο αυτών χωρών. Η ελληνική γλώσσα είναι η δεύτερη ομιλούμενη γλώσσα στο κράτος της Αλβανίας, με ένα μεγάλο ποσοστό των κατοίκων της να την γνωρίζουν.

Η ανάπτυξη της οικονομίας στην Ελλάδα και κυρίως στον τομέα της γεωργίας και της κατασκευής, οφείλεται σε ένα μεγάλο βαθμό στα φθηνά εργατικά χέρια που έρχονται από την Αλβανία. Πολύ σημαντικό επίσης που πρέπει να αναφερθεί είναι ότι τα ελληνικά προϊόντα αποτελούν το 21% των αλβανικών εισαγωγών, ενώ στην Ελλάδα απορροφάται το 12% των αλβανικών εξαγωγών.

2.2.2 Οι ελληνικές εταιρίες στην Αλβανία

Η Ελλάδα διατηρεί διαχρονικά την πρώτη θέση μεταξύ των ξένων επενδυτών στην Αλβανία. Το ύψος των ελληνικών επενδύσεων στην Αλβανία , σύμφωνα με την τράπεζα της Αλβανίας, το 2016 ανήλθε σε 1,233 δις ευρώ, κατέχοντας μερίδιο ίσο με 21,72% επί του συνολικού αποθέματος ξένων επενδύσεων στην Αλβανία. Η αύξηση και ανοδική πορεία των ελληνικών επενδύσεων στη χώρα, οφείλεται κυρίως σε αύξηση της αγοράς μεριδίων των αλβανικών εταιριών, σε δάνεια ή επενδύσεις χαρτοφυλακίου από τις μητρικές εταιρίες (αύξηση κεφαλαίων). Ακόμη προεβήκαν και σε ίδρυση νέων εταιρειών. Αναφορικά το 2016 η αύξηση των ελληνικών επενδύσεων ήταν 2,32% σε σχέση με το 2015.

Η Ελλάδα κατέχει σημαντική παρουσία σε διάφορες κατηγορίες προϊόντων των αλβανικών εισαγωγών. Οι πιο σημαντικές από αυτές είναι :

- Κλάδος τροφίμων και ποτών (μερίδιο Ελλάδας 14%)
- Ά υλες και Χημικά προϊόντα (μερίδιο Ελλάδας 15,5%)
- Φαρμακευτικά προϊόντα (μερίδιο Ελλάδας 4,51%)
- Δομικά υλικά (μερίδιο Ελλάδας 11,5%)
- Κλωστοϋφαντουργικά υλικά (μερίδιο Ελλάδας 5,43%)
- Λέβητες, μηχανές , συσκευές και εξαρτήματα (μερίδιο Ελλάδας 3%)

(ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΣΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ 2019)

Πρεσβεία της Ελλάδος στα Τίρανα Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

2.2.3 Η φοροδιαφυγή στην Αλβανία

Τα τελευταία χρόνια φαίνεται πως ο αριθμός των ελληνικών εταιριών στην Αλβανία αρχίζει να μειώνεται σημαντικά. Με βάση στοιχεία της **αλβανικής Στατιστικής Αρχής** και του **Εθνικού Κέντρου Επιχειρήσεων (QKB)**, στο οποίο εγγράφονται οι επιχειρήσεις, την τριετία 2014-2016 περιορίστηκαν αισθητά και από τις 640 επιχειρήσεις το 2014, στο τέλος του 2016 ήταν 522, εκ των οποίων 314 αμιγώς ελληνικών κεφαλαίων και 208 μικτές επιχειρήσεις με ελληνική και αλβανική συμμετοχή.

Πολλοί οικονομολόγοι υποστηρίζουν ότι αυτό το γεγονός μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι η αλβανική κυβέρνηση ξεκίνησα από το 2015 μία εκστρατεία κατά της διαφθοράς και του ξεπλύματος “μαύρου” χρήματος στην χώρα. Γι’ αυτό το λόγο οδηγήθηκαν πολλές εγγεγραμμένες επιχειρήσεις στο Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων (QKB), οι οποίες όμως είναι μη ενεργές να σταματήσουν την δραστηριότητά τους. Αυτό βέβαια δεν ισχύει πάντα, γιατί από την πλευρά του Γραφείου ΟΕΥ, ελληνικές επιχειρήσεις έχουν ξεκινήσει την επιχειρηματική τους δραστηριότητα στην Αλβανία τόσο το 2017 όσο και το 2018.

Αλβανία: Εταιρείες ελληνικών συμφερόντων

Έτος	Σύνολο	100% ελληνική συμμετοχή	Μικτές εταιρείες
2014	640	366	274
2015	675	409	276
2016	522	314	208

<https://m.naftemporiki.gr/story/1324963/feugoun-gia-na-meinoun-oi-ellinikes-etaireies-pou-epilegoun-to-eksoteriko>

Μεταξύ Αλβανίας και Ελλάδας υφίσταται διακρατική Συμφωνία Αποφυγής Διπλής Φορολογίας.

Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα υπόκεινται σε :

- Φορολογία κερδών 10%
- Φορολογία Εισοδήματος 10%
- ΦΠΑ 20%
- Φορολογία ακίνητης περιουσίας
- Τέλη κατανάλωσης
- Φορολογικές υποχρεώσεις μέχρι 100 λεκ () θεωρούνται μηδενικές φορολογικές υποχρεώσεις

«Φορολογικό Καθεστώς στην Αλβανία» (www.forologikanea.gr)

Η μαύρη οικονομία εκτιμάται ότι αντιστοιχεί στο ένα τρίτο του ΑΕΠ της Αλβανίας παρά την κυβερνητική καμπάνια για την έκδοση αποδείξεων για όλες τις

αγοραπωλησίες, ενώ η φοροδιαφυγή αντιστοιχεί στο 8% του ΑΕΠ ή 810 εκατομμύρια ευρώ και ισούται με το εξαπλάσιο του αμυντικού προϋπολογισμού, σύμφωνα με μελέτη του 2017.

2.3 Ρουμανία

Η Ρουμανία με πρωτεύουσα το Βουκουρέστι, ανήκει στη νοτιοανατολική πλευρά της Ευρώπης. Επίσημη γλώσσα της είναι τα Ρουμάνικα. Η Ρουμανία είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 2007 ενώ στην Ευρωζώνη εισήλθε το 2014.

2.3.1 Οικονομική κατάσταση

Η Οικονομική κατάσταση της Ρουμανίας βρίσκεται μέχρι σήμερα σε πλήρη εξέλιξη χάρη στη μετάβαση από την βαριά βιομηχανία, στην ελεύθερη αγορά ή οποία βασίζεται στον ανταγωνισμό και στην ανάπτυξη των ιδιωτικών επιχειρήσεων.

Ένα από τα πιο σημαντικά επιτεύγματα είναι η αναβίωση του χρηματοπιστωτικού τομέα μέσα από την αναδιοργάνωση του τραπεζικού συστήματος, όπως είναι η δημιουργία της Εθνικής τράπεζας της Ρουμανίας, όπου σκοπός της είναι ο έλεγχος των εμπορικών τραπεζών. Επίσης σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της χώρας είχε η ιδιωτικοποίηση των κρατικών τραπεζών.

Σε όλη αυτή την αναδιοργάνωση του τραπεζικού συστήματος, είχαν πάρει μέρος και ελληνικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, δημιουργώντας θυγατρικές εταιρίες οι οποίες έχουν σημαντικό ρόλο πλέον στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα.

Επενδυτικές δραστηριότητες

Οι επενδυτικές δραστηριότητες της Ρουμανίας επικεντρώνονται κυρίως στο χώρο της βιομηχανίας, των κατασκευών, της ακίνητης περιουσίας, της ενέργειας, της παραγωγής αυτοκινήτων και της επεξεργασίας τροφίμων.

2.3.2 Φορολογικό σύστημα

Για να δημιουργήσει κάποιος μια εταιρία στην Ρουμανία πρέπει πρώτα να έχει συσταθεί σύμφωνα με τους νόμους της ή να έχει την έδρα της πραγματικής διοίκησης της στην Ρουμανία. Σύμφωνα με το ρουμανικό δίκαιο, για τη δημιουργία μόνιμης εγκατάστασης στη Ρουμανία πρέπει να τηρούνται κάποιες προϋποθέσεις:

- Πρέπει να υφίσταται ένας τόπος επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
- Ο ανωτέρω τόπος πρέπει να είναι καθορισμένος (να υπάρχει εγκατάσταση, σε έναν διακριτό τόπο, με έναν ορισμένο βαθμό μονιμότητας).
- Η δραστηριότητα του αλλοδαπού προσώπου πρέπει να ασκείται μέσω του ανωτέρω τόπου (να υπάρχουν εργαζόμενοι οι οποίοι εξαρτώνται από την αλλοδαπή εταιρεία και να διεξάγουν εργασίες στη χώρα που βρίσκεται η εν λόγω εγκατάσταση).

Φορολογικός συντελεστής

Ο συντελεστής φορολογίας του εισοδήματος της Ρουμανίας των νομικών προσώπων επί των κερδών μιας εταιρίας είναι 16% για όλες της εταιρίες που ανήκουν στην Ρουμανία είτε έχουν συσταθεί με βάση τους νόμους της.

Οι ημεδαπες εταιρίες φορολογούνται με βάση το παγκόσμιο εισόδημα τους εκτός αν κάποια σύμβαση αποφυγής διπλής φορολογίας προβλέπει κάτι διαφορετικό, ενώ οι αλλοδαπές εταιρίες φορολογούνται μόνο για το εισόδημα τους το οποίο προέρχεται από την δραστηριότητα του μέσα στην χώρα.

Για τις πολύ μικρές εταιρίες ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος είναι 3% , όταν συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις.

Φορολογικά κέρδη

Τα φορολογικά κέρδη μιας εταιρίας υπολογίζονται ως η διαφορά μεταξύ των εσόδων που προέρχονται από οποιαδήποτε δραστηριότητα και της δαπάνες που προκύπτουν κατά την απόκτηση φορολογητέων εδίδων στη διάρκεια μιας διαχειριστικής περιόδου. Επίσης αλλά στοιχεία παρόμοια με τα έσοδα και τις δαπάνες πρέπει να προσμετρώνται και αυτά στον υπολογισμό του φορολογικού κέρδους. Οι εταιρίες που εφαρμόζουν Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, έχουν έναν διαφορετικό τρόπο υπολογισμού της αξίας, του φόρου επί των κερδών, τις αναπροσαρμογές, τις αποσβέσεις καθώς και τη φορολογική μεταχείριση των αναβαλλόμενων φόρων επί των κερδών.

Τα κεφαλαιακή κέρδη που αποκτώνται από μια Ρουμανική εταιρία συμπεριλαμβάνονται στα κέρδη της εταιρίας και φορολογούνται και αυτά με εταιρικό συντελεστή 16%, ενώ οι κεφαλαιακες ζημιές που προέρχονται από την μεταβίβαση μετοχών είναι εκπιπτόμενες από τα ακαθάριστα έσοδα της εταιρίας.

Τα μερίσματα που εισπράττονται από Ρουμάνικες εταιρίες από άλλες Ρουμάνικες εταιρίες δεν συμπεριλαμβάνονται στα φορολογητέα κέρδη της δικαιούχου εταιρίας αλλά υπόκεινται σε παρακρατούμενο φόρο με συντελεστή 16%.

Τα μερίσματα που εισπράττονται από Ρουμανική εταιρία από νόμιμες οντότητες εγκατεστημένες στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν υπόκεινται σε φορολογία αν η Ρουμανική εταιρία συμμετέχει σε ποσοστό τουλάχιστον 10% στην αλλοδαπή εταιρία για ένα συνεχόμενο διάστημα δύο ετών πριν τη διανομή των μερισμάτων.

Τα δικαιώματα και οι τόκοι τα οποία αποκτώνται απο Ρουμάνικες εταιρίες φορολογούνται στον επίπεδο του δικαιούχου αυτων των εταιριών, με εταιρικό συντελεστή 16%.

Οι πληρωμές που ενεργούνται εξαιτίας μερισμάτων, τόκων και δικαιωμάτων προς τα αλλοδαπά πρόσωπα υπόκεινται σε παρακρατούμενο φόρο 16%, όμως σε πολλές περιπτώσεις είναι δυνατόν να μην υπόκεινται σε φόρο εάν οι προϋποθέσεις των οδηγιών για τα μερίσματα, τους τόκους και τα δικαιώματα.

Φόρος Προστιθέμενη Αξίας (ΦΠΑ)

Ο φόρος προστιθέμενης αξίας εφαρμόζεται στις παραδόσεις αγαθών και υπηρεσιών στο εσωτερικό της χώρας αλλά και ρπτι εξαγωγών και εισαγωγών και έχεις συντελεστή 24%. Υπάρχει και ένας μειωμένος συντελεστής 9%, ο οποίος ισχύει για

τα φάρμακα, βιβλία και εφημερίδες και για ορισμένες υπηρεσίες που σχετίζονται με τα καταλύματα.

Η κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων μιας εταιρίας στην Ρουμανία, το ταμείο υγείας και οι εισφορές ανεργίας καταβάλλονται από τους εργοδότες στην Ρουμανία.

Φορολογία Εισοδήματος

(Φυσικών Προσώπων)

Ένα φυσικό πρόσωπο θεωρείται κάτοικος της

Ρουμανίας εάν

- Έχει κατοικία του στη Ρουμανία ή
- Έχει το κέντρο των ζωτικών του συμφερόντων στη Ρουμανία ή
- Έχει παρουσία στη Ρουμανία για περισσότερο από 183 ημέρες σε οποιοδήποτε συνεχόμενο διάστημα 12 μηνών το οποίο να λήγει εντός του οικείου ημερολογιακού έτους.

Ο φορολογικός συντελεστής των Φυσικών προσώπων από 1η Ιανουαρίου 2005 είναι ενιαίος και υπολογίζεται στο 16%.

Ένας αλλοδαπός πολίτης που έχει φυσική παρουσία στο χώρο υποχρεούται να καταβάλει τον φόρο εισοδήματος επί των Φυσικών προσώπων μόνο για τα έσοδα που προέρχονται από την Ρουμανία (δηλαδή τον μισθό που έλαβε από αλλοδαπό εργοδότη για εργασία που πραγματοποιήθηκε στη Ρουμανία κ.α.)

Φορολογικοί Συντελεστές

ΦΟΡΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
Φ.Π.Α	0 / 5 / 9 / 24
Εταιρικός Φόρος	16
Φόρος Φυσικών Προσώπων	16
Κεφαλαιακά κέρδη	16
Μερίσματα	0 / 16
Δικαιώματα	16
Τόκοι	16
Ασφαλιστικές εισφορές	20.8 , 25.8 ή 30.8 για τον εργοδότη (αναλόγως με τις εργασιακές συνθήκες), 10.5 για τον εργαζόμενο

Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα υιοθετήθηκαν από τις τράπεζες το 2012, τα οποία είναι απαραίτητα για τη σύνταξη των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Παρόλα αυτά όμως δεν έχει γίνει σαφή τα σχέδια για τη σύγκλιση Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

2.3.3 Φορολογική σχέση με την Ελλάδα

Η Ελλάδα και η Ρουμανία έχουν υπογράψει Σύμβαση αποφυγής διεθνής φορολογίας από το 1995, η οποία ρυθμίζει τη φορολόγηση των συντάξεων, των μισθωτών υπηρεσιών, των μερισμάτων, των τόκων και των δικαιωμάτων.

Για πληρωμές από τη Ρουμανία προς την Ελλάδα:

1. Μερίσματα: 16% / 0%
2. Τόκοι: 10% / 0%
3. Δικαιώματα: 5% η 7% / 0%

Για πληρωμές από την Ελλάδα ως τη Ρουμανία :

1. Μερίσματα: 10% / 0%
2. Τόκοι: 10% / 5%
3. Δικαιώματα: 10% / 5%

Οι συντάξεις οι οποίες καταβάλλονται από το κράτος της Ρουμανίας, φορολογούνται μόνο στη Ρουμανία.

Τα φυσικά πρόσωπα που θέλουν να μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στη Ρουμανία μπορούν να το πράξουν χωρίς να εξεταστούν οι προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες πρέπει ή είναι εφικτό να γίνει αυτό. Για την τεκμηρίωση της φορολογικής κατοικίας απαιτείται μόνο ένα απλό πιστοποιητικό κατοικίας το οποίο εκδίδεται από τις Ρουμανικές φορολογικές αρχές.

Βασικές μορφές επιχειρήσεων

Οι βασικές μορφές επιχειρήσεων στην Ρουμανία είναι οι εξής:

- Ομόρρυθμη εταιρία (Parteneriat)
- Ετερόρρυθμη εταιρία (Limitata de parteneriat)
- Ανώνυμη εταιρία (Compania Limitata)
- Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Société cu raspundere limitata).

2.3.4 Ίδρυση ελληνικής εταιρίας στην Ρουμανία

Στην Ρουμανία μπορεί πολύ εύκολα οποιοσδήποτε να δημιουργήσει τη δική του εταιρία. Σε αυτή την επένδυση «βοηθούν» πολύ η ισχύουσα φορολογική νομοθεσία που εφαρμόζεται στις εταιρίες καθώς επίσης και το χαμηλό κόστος ίδρυσης και συντήρησης των εταιριών. Έτσι οι ελληνικές επιχειρήσεις όχι μόνο επιλέγουν την Ρουμανία ως μέρος ίδρυσης τους αλλά προτιμούν να έχουν εκεί και την μόνιμη διοικητική τους έδρα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι για την ίδρυση μιας

εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης απαιτείται μόνο 50 € ως ιδρυτικό κεφάλαιο για την σύσταση της. Επίσης για την δημιουργία μιας Ανώνυμης Εταιρίας απαιτείται κεφάλαιο σύστασης που ανέρχεται στα 25.000€, ενώ όσοι επιθυμούν να ιδρύσουν μια Ατομική επιχείρηση στην χώρα δεν χρειάζεται να καταβάλλουν τίποτα ως κεφάλαιο ίδρυσης. Ακόμη ένας ακόμη σημαντικός λόγος που προσελκύει τις ελληνικές επιχειρήσεις να δραστηριοποιηθούν στην χώρα της Ρουμανίας είναι και η **μη υποχρεωτική ασφάλιση των μετόχων και των διαχειριστών της εταιρείας**, γεγονός που συρρικνώνει αισθητά τα κόστη συντήρησης μιας επιχείρησης.

Η χώρα εφαρμόζει ενιαία φορολόγηση για όλες τις επιχειρήσεις με **16% επί των κερδών**. Επιπλέον, στοχεύοντας στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και τη μείωση της φοροδιαφυγής, ειδικά για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (SMEs) με τζίρο έως 1 εκατομμύριο Ευρώ, υπάρχουν οι εξής επιλογές φορολόγησης:

- **3% επί του τζίρου**, αν δεν απασχολούν προσωπικό
- **1% επί του τζίρου**, αν απασχολούν τουλάχιστον 1 εργαζόμενο

Επιπλέον, ο φόρος επί των μερισμάτων των μετόχων είναι **μόλις 5%**.

2.3.5 Φοροδιαφυγή στην Ρουμανία

Η Ρουμανία παρουσιάζει το μικρότερο ποσοστό είσπραξης φόρων ως ποσοστό επί του ΑΕΠ σε όλη την Ευρώπη. Οι φορολογικές Αρχές της χώρας συνδέουν τις ταμειακές μηχανές κατευθείαν με την Εφορία και παρακολουθούν ηλεκτρονικά τη διακίνηση αγαθών. Επίσης έχει βάλει στο μικροσκόπιο την πρακτική φοροαποφυγής πολυεθνικών οι οποίες μεταφέρουν κέρδη σε θυγατρικές του εξωτερικού προκειμένου να πληρώνουν λιγότερους φόρους.

Πηγή: Εφημερίδα «Τα Νέα», Άρθρο: « Η φοροδιαφυγή γονατίζει την Ανατολική Ευρώπη»

2.4 Κροατία

Πρωτεύουσα της Κροατίας είναι το Ζάγκρεμπ και επίσημη γλώσσα έχουν τα κρατικά. Η Κροατία από την 1^η Ιουλίου 2013 ανήκει στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πολιτικό σύστημα

Το πολίτευμα της Κροατίας είναι κοινοβουλευτική δημοκρατία, όπου αρχηγός της κυβέρνησης, ο πρωθυπουργός και ο αρχηγός του κράτους, ο πρόεδρος, ασκούν την εκτελεστική εξουσία και εκπροσωπούν το κράτος και στο εσωτερικό και στο εξωτερικό.

2.4.1 Οικονομική κατάσταση

Οι σημαντικότεροι τομείς της κροατικής οικονομίας είναι το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, οι μεταφορές, οι υπηρεσίες στέγασης και εστίασης, η βιομηχανία, δημόσια διοίκηση, η άμυνα, η υγεία και η κοινωνική πρόνοια. Οι εξαγωγές του κράτους στηρίζονται κυρίως στην χώρα της Ιταλίας και της Γερμανίας.

Φορολογικό σύστημα Κροατίας

Μεταξύ της Ελλάδας και της Κροατίας έχει υπογραφεί μια συμφωνία η οποία έχει ως σκοπό την αποφυγή διπλής φορολογίας τόσο στον φόρο εισοδήματος όσο και στον φόρο κεφαλαίου για τους κατοίκους της Κροατίας.

Ως φόροι εισοδήματος και κεφαλαίου θεωρούνται όλοι οι φόροι που επιβάλλονται στο συνολικό κεφάλαιο ή σε στοιχεία του εισοδήματος ή του κεφαλαίου.

Συμπεριλαμβάνονται και οι φόροι που επιβάλλονται στην ωφέλεια που μπορεί να έχει ένας κάτοικος της Κροατίας, από την εκποίηση κινητής ή ακίνητης περιουσίας και επίσης και των φόρων επί της υπεραξίας που προκύπτουν από την ανατίμηση κεφαλαίου. Οι φόροι που έχει εφαρμογή η συμφωνία των κρατών είναι ο φόρος επί των κερδών και ο φόρος εισοδήματος.

Οι κάτοικοι της χώρας, οι οποίοι μπορεί να είναι οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο το οποίο σύμφωνα με τους νόμους του κράτους υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος, λόγω της κατοικίας του, του τόπου διαμονής του, του τόπου στον οποίο δραστηριοποιείται ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο παρόμοιας φύσης.

Εάν ένα φυσικό πρόσωπο είναι κάτοικος και των δύο κρατών τότε υπόκειται σε φορολογία μόνο στο κράτος το οποίο θεωρείται ότι έχει την οικογενειακή του εστία ή με οποίο κράτος έχει πιο στενούς οικονομικούς δεσμούς. Αν δεν έχει μόνιμη κατοικία σε κανένα κράτος τότε θεωρείται ως μέρος διαμονής του το πιο σύνθητες.

Εάν κάποια επιχείρηση έχει μόνιμη εγκατάσταση στην Κροατία και κυρίως εάν Έχει έδρα της διοίκησης, υποκατάστημα, γραφεία, εργοστάσια ή εργαστήρια τότε υπόκειται σε φορολογία εάν οι δραστηριότητες της επιχείρησης υπερβαίνουν αθροιστικά τους 12 μήνες. Μια επιχείρηση δεν θεωρείται ότι έχει μόνιμη εγκατάσταση

σε ένα κράτος μόνο όταν διεξάγει εργασίες σε αυτό το κράτος μέσω ενός γενικού αντιπροσώπου.

Χώρες	Ανώτατος συντελεστής φορολογίας φυσικών προσώπων	Λοιπές Φορολογικές επιβαρύνσεις	Τελική ανώτατη επιβάρυνση φορολογίας φυσικών προσώπων
Βουλγαρία	10.00%		10.00%
Λιθουανία	15.00%		15.00%
Ουγγαρία	16.00%		16.00%
Ρουμανία	16.00%		16.00%
Εσθονία	20.00%		20.00%
Τσεχία	15.00%	7.00%	22.00%
Λετονία	23.00%		23.00%
Σλοβακία	25.00%		25.00%
Πολωνία	32.00%		32.00%
Κύπρος	35.00%		35.00%
Μάλτα	35.00%		35.00%
Νορβηγία	27.00%	12.00%	39.00%
Λουξεμβούργο	40.00%	3.60%	43.60%
Μεγάλη Βρετανία	45.00%		45.00%
Ισπανία	46.00%		46.00%
Ισλανδία	31.80%	14.40%	46.20%
Κροατία	40.00%	7.20%	47.20%
Ιρλανδία	40.00%	8.00%	48.00%
Ιταλία	43.00%	5.90%	48.90%
Ελλάδα	42.00%	8.00%	50.00%
Αυστρία	50.00%		50.00%
Σλοβενία	50.00%		50.00%
Γαλλία	45.00%	5.30%	50.30%
Γερμανία	45.00%	5.50%	50.50%
Φιλανδία	31.75%	19.85%	51.60%
Ολλανδία	52.00%		52.00%
Βέλγιο	50.00%	3.77%	53.70%
Δανία	51.95%	3.85%	55.80%
Πορτογαλία	48.00%	8.50%	56.50%
Σουηδία	25.00%	32.00%	57.00%

Πηγή: tax heaven « Η φορολογία εισοδήματος Φυσικών προσώπων Στην Ευρωπαϊκή Ένωση»

Εισόδημα από ακίνητη περιουσία

Τα εισοδήματα που προκύπτουν από ακίνητη περιουσία σε άλλο κράτος και όχι στην Κροατία φορολογούνται σε αυτό το κράτος. Φορολογούνται μόνο το εισόδημα που προέρχεται από άμεση χρήση ή εκμίσθωση της ακίνητης περιουσίας, καθώς και για εισόδημα που προέρχεται από ακίνητη περιουσία που χρησιμοποιείται για την παροχή προσωπικών υπηρεσιών.

Κέρδη των επιχειρήσεων

Τα κέρδη των επιχειρήσεων φορολογούνται στο κράτος της Κροατίας εκτός από εάν η επιχείρηση διεξάγει εργασίες σε άλλο κράτος μέσω μιας μόνιμης εγκατάστασης η οποία βρίσκεται σε αυτό, τότε για αυτό το μέρος των κερδών η επιχείρηση φορολογείται στο κράτος εκείνο. Αναγνωρίζονται όμως για έκπτωση στην επιχείρηση οι δαπάνες οι οποίες οφείλονται στην μόνιμη εγκατάσταση συμπεριλαμβανομένων και των διοικητικών και διαχειριστικών εξόδων της επιχείρησης.

Κανένα κέρδος δεν θεωρείται ότι ανήκει στη μόνιμη εγκατάσταση λόγω απλής αγοράς αγαθών και εμπορευμάτων από τη μόνιμη εγκατάσταση για λογαριασμό της επιχείρησης. Τασκένδης που αποδίδονται στην μόνιμη εγκατάσταση υπολογίζονται κάθε χρόνο με τον ίδιο τρόπο εκτός εάν υπάρχουν ασάφειες και ανακρίβειες οι οποίες θέλουν καινούργιες μεθόδους υπολογισμού.

Μερίσματα

Μερίσματα τα οποία καταβάλλονται από εταιρία που είναι «κάτοικος» σε άλλο κράτος τότε φορολογούνται σε αυτό. Εάν αυτός που εισπράττει τα μερίσματα είναι και ο δικαιούχος τότε ο φόρος του επιβάλλεται εάν η κατέχει το 25% του κεφαλαίου της εταιρίας. Ως μερίσματα θεωρούνται τα εισοδήματα από τις μετοχές ή οποιαδήποτε άλλα δικαιώματα συμμετοχής στα κέρδη, τα οποία όμως δεν αποτελούν αποκτήσεις από χρέη.

Τόκοι

Οι τόκοι μπορούν να φορολογούνται εάν όμως ο εισπράττων είναι και ο δικαιούχος των τόκων τότε ο φόρος που του επιβάλλεται δεν υπερβαίνει το 10% του ακαθαρίστων ποσών των τόκων. Στους τόκους συμπεριλαμβάνονται και τα ποσά τα οποία καταβάλει το ίδιο το κράτος, μια τοπική αρχή ή ένας κάτοικος αυτού του κράτους στο οποίο ανήκει η επιχείρηση.

Δικαιώματα

Ως δικαιώματα θεωρούνται οι πληρωμές κάθε είδους που λαμβάνονται ως αντάλλαγμα για τη χρήση ή το δικαίωμα χρήσης οποιουδήποτε δικαιώματος αναπαραγωγής, φιλολογικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής εργασίας. Τα δικαιώματα φορολογούνται στο κράτος της Κροατίας, εάν όμως ο εισπράττων είναι ο δικαιούχος των δικαιωμάτων, τότε ο φόρος που του επιβάλλεται δεν πρέπει να υπερβαίνει το 10% του συνολικού ακαθάριστου ποσού των δικαιωμάτων. Υπεύθυνες για αυτούς τους περιορισμούς είναι οι αρμόδιες αρχές του κράτους.

Δεν υπόκειται σε φορολογία, όμως ο δικαιούχος των δικαιωμάτων ο οποίος είναι κάτοικος ενός άλλου κράτους αλλά διεξάγει εργασίες στο κράτος της Κροατίας.

Σε περίπτωση όμως που λόγω ειδικής σχέσης μεταξύ του καταβάλλοντα και του δικαιούχου ή μεταξύ αυτών και άλλου προσώπου, το ποσό των δικαιωμάτων, λαμβάνοντας υπόψη της χρήσης ή του δικαιώματος χρήσης ή των πληροφοριών για τις οποίες καταβάλλονται τα δικαιώματα, υπερβαίνει το ποσό το οποίο θα είχε

συμφωνηθεί μεταξύ του καταβάλλοντα και του δικαιούχου, τότε ο φορολογούμενος υπόκειται σε φορολογία μόνο στο τελευταίο αναφερθέν ποσό.

Ωφέλεια από κεφάλαιο

Η ωφέλεια που αποκτά ένας κάτοικος του κράτους της Κροατίας, από την εκποίηση της ακίνητης περιουσίας του, φορολογείται στην Κροατία. Η ωφέλεια όμως, από την εκποίηση κινητής περιουσίας που αποτελεί τμήμα της επαγγελματικής περιουσίας μιας μόνιμης εγκατάστασης που έχει μια επιχείρηση σε ένα άλλο κράτος ή κινητής περιουσίας που ανήκει σε καθορισμένη βάση τότε φορολογείται στο άλλο κράτος και όχι στην Κροατία.

Συντάξεις

Οι συντάξεις και άλλες καταβαλλόμενες αμοιβές που αφορούν τους κατοίκους της Κροατίας, έναντι μιας προηγούμενης απασχόλησης, φορολογούνται μόνο στο κράτος της Κροατίας.

Κεφάλαιο

Το κεφάλαιο που προκύπτει από ακίνητη περιουσία και αποτελεί όμως ταυτόχρονα μέρος της επαγγελματικής περιουσίας μιας μόνιμης εγκατάστασης την οποία μια επιχείρηση έχει στο κράτος της Κροατίας ή από κινητή περιουσία ή οποία συνδέεται με σταθερή βάση στο κράτος αυτό, τότε φορολογείται σε αυτό το κράτος. Το κεφάλαιο που οφείλεται σε πλοία ή αεροσκάφη διεθνών μεταφορών ή από κινητή περιουσία ή οποία συνδέεται με την εκμετάλλευση τέτοιων πλοίων ή αεροσκαφών φορολογείται μόνο στο κράτος στο οποίο τα κέρδη από την εκμετάλλευση των παραπάνω υπόκειται σε φορολογία σύμφωνα με τους κανόνες του κράτους αυτού.

2.4.2 Αποφυγή διπλής φορολογίας

Αν ένα φυσικό πρόσωπο είναι κάτοικος σε άλλο κράτος και αποκτά εισόδημα ή κατέχει κεφάλαιο, το οποίο φορολογείται σε αυτό το κράτος, τότε το κράτος της Κροατίας αναγνωρίζει κάποιες εκπτώσεις ως προς το πρόσωπό αυτό.

1. Ως έκπτωση από το φόρο εισοδήματος αυτού του κατοίκου, ποσό ίσο προς το φόρο κεφαλαίου που καταβλήθηκε στο άλλο κράτος
2. Ως έκπτωση από φόρο κεφαλαίου αυτού του κατοίκου, ποσό ίσο προς το φόρο κεφαλαίου που καταβλήθηκε στο άλλο κράτος.

Οι εκπτώσεις αυτές, όμως, δεν πρέπει να υπερβαίνουν 44ο τμήμα του φόρου εισοδήματος ή του φόρου κεφαλαίου, τα οποία υπολογίστικαν πριν να δοθεί η έκπτωση.

2.5 Τουρκία

Το κράτος της Τουρκίας είναι ίσως η πιο αναπτυσσόμενη χώρα στη νοτιοδυτική Ασία.

Αποτελεί μια “γεφυρα” μεταξύ της Ευρώπης και της Ασίας, γιατί κατέχει γεωγραφική θέση τέτοια ώστε να είναι το κέντρο του εμπορίου τριών ηπείρων και να ελέγχει τον Εύξεινο Πόντο που την περιτριγυρίζει.

Σήμερα η θέση της στην παγκόσμια οικονομία είναι 15η ενώ είναι 6η στην Ευρώπη, βάση της αγοραστικής της δύναμης και τις επενδυτικές της δραστηριότητες, οι οποίες βασίζονται κυρίως στο χώρο των κατασκευών, του τουρισμού της βιομηχανίας, των τροφίμων και των ποτών.

Η χώρα διαθέτει ένα δυναμικό επιχειρηματικό περιβάλλον και δίνει πολλά κίνητρα στους νέους επενδυτές της, καθώς επίσης και στην ανάπτυξη των εξαγωγών και φορολογικά κίνητρα στους τομείς της Έρευνας και Ανάπτυξης.

2.5.1 Φορολογικό σύστημα

Εάν μια επιχείρηση έχει το καταστατικό της και την πραγματική της έδρα σε άλλη χώρα τότε δεν υπόκειται σε φορολογία στο κράτος της Τουρκίας, εάν όμως είτε η καταστατική είτε η πραγματική έδρα της βρίσκονται στην Τουρκία, η επιχείρηση θεωρείται “κατοικος” της Τουρκίας και οφείλει να ακολουθεί την φορολογία του κράτους. Για να εγγραφεί μια εταιρία στο μητρώο εταιριών των φορολογικών αρχών της Τουρκίας δεν απαιτείται κάποιο συγκεκριμένο κριτήριο στον φόρο εισοδήματος ή το ΦΠΑ, δηλαδή υπάρχει ένας ενιαίος αριθμός φορολογικού μητρώου τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τα υποκαταστήματα.

Οι εταιρείες ως νομικά πρόσωπα υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος με συντελεστή 22% επί των συνολικών κερδών τους. Λαμβάνονται πάντα υπόψιν οι οποίες απαλλαγές και εκπτώσεις έχουν προκύψει για την εκάστοτε εταιρία, όπως επίσης οι ζημίες, αν προκύψουν, μεταφέρονται στην επόμενη χρονιά.

Η φορολογία για έναν κάτοικο της Τουρκίας και για έναν αλλοδαπό διαφέρουν αρκετά. Στην πρώτη περίπτωση, όσον αφορά τους κατοίκους υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος για το παγκόσμιο εισόδημα τους, ενώ οι αλλοδαποί υπόκεινται σε φόρο μόνο στο εισόδημα που προέρχεται από δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στην Τουρκία.

Φορολογία στα νομικά πρόσωπα

Η φορολογία που αγορά τα νομικά πρόσωπα έχει κάποιες διακρίσεις:

1. Τα μερίσματα που μεταξύ δύο εταιριών οι οποίες είναι κάτοικοι της Τουρκίας, δεν υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου τόσο για την δικαιούχο εταιρία όσο και για την εταιρία που απαλλάσσεται από αυτά.
2. Οι τόκοι υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος, όπως επίσης και το εισόδημα από τόκους καταθέσεων σε τουρκική λίρα ή άλλο νόμισμα υπόκεινται κι αυτά σε φόρο εισοδήματος.
3. Τα κέρδη που προέρχονται από τα κεφάλαια και οι κεφαλαιακές ζημίες, συμμετέχουν κι αυτά στη διαμόρφωση του φορολογητέου εισοδήματος και υπόκεινται σε φόρο με συντελεστή 22%. Ενώ τα κεφαλαιακά κέρδη που πραγματοποιούνται από την πώληση μετοχών απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος κατά 75%.

Σύμφωνα με την νομοθεσία του κράτους, επιτρέπεται η έκπτωση όλων των εξόδων που καταβλήθηκαν ή προέκυψαν με σκοπό την παραγωγή και διατήρηση

εισοδήματος κατά τη διάρκεια μιας διαχειριστικής περιόδου, κατά την άσκηση οποιασδήποτε επαγγελματικής δραστηριότητας.

Τα έξοδα πρώτης εγκατάστασης μια εταιρίας εκπίπτουν που τα ακαθάριστα έσοδα της, οι φόροι και τα έξοδα τα οποία προκύπτουν από λανθασμένες κινήσεις του φορολογούμενου δεν εκπίπτουν. Όμως οι ζημίες που προκύπτουν σε μια διαχειριστική περίοδο μπορούν να μεταφέρονται με τα φορολογητέα κέρδη που προκύπτουν στις επόμενες πέντε διαχειριστικές περιόδους.

Φόροι «εκτός» του φόρου εισοδήματος

- ΦΠΑ με συντελεστή από 1% έως 18%
- Φόρος με συντελεστή 5% από τις τραπεζικές και ασφαλιστικές συναλλαγές των εταιριών.
- Φόρος κατανάλωσης σε πετρελαϊκά είδη, φυσικό αέριο, κλπ
- Φόρος περιουσίας επί των ακινήτων και οικοπέδων που βρίσκονται στο τουρκικό κράτος, οποιοδήποτε συντελεστή και αν έχουν.
- Τέλη χαρτοσήμου με συντελεστές από 0,189%-0,948.
- Δάνεια που χορηγούνται από αλλοδαπά πρόσωπα σε κατοίκους της Τουρκίας υπόκεινται σε εισφορά με συντελεστές 0,5% ,1% και 3% ανάλογα το είδος του δανείου.
- Δεν επιβάλλεται φόρος παρακράτησης σε πληρωμές από ημεδαπή εταιρεία σε άλλη ημεδαπή εταιρεία, εκτός από τις πληρωμές προς κατασκευαστές για τεχνικά έργα τα οποία έχουν διάρκεια για περισσότερα από 1 έτη.

Υπόκεινται, όμως σε παρακράτηση φόρου:

1. Τα μερίσματα που καταβάλλονται σε αλλοδαπά πρόσωπα, με συνέπεια 15%
2. Τα δικαιώματα με συντελεστή 20%.
3. Οι τόκοι με συντελεστή 0% (όσον αφορά τα τραπεζικά ιδρύματα) και 10% σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση.

Όλα τα είδη των πληρωμών που γίνονται προς τις εταιρίες και τα υποκαταστήματα Τουρκικών εταιριών στην αλλοδαπή, που είναι εγκατεστημένες σε χώρες που θεωρούνται ως «Φορολογικοί παράδεισοι» υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου 30%.

Πέρα, όμως από παρακρατήσεις φόρων το Τουρκικό κράτος προσφέρει και ορισμένα κίνητρα:

- Έκπτωση δαπανών στο 100% από τα ακαθάριστα έσοδα, για τις εταιρίες που ασχολούνται με τα προγράμματα Έρευνας και Ανάπτυξης. Καθώς επίσης και το προσωπικό το οποίο απασχολείται στις παραπάνω εταιρίες απαλλάσσεται από την παρακράτηση φόρου εισοδήματος.
- Μείωση 90% σε κέρδη που προέρχονται από επενδύσεις των εταιριών σε διάφορες περιοχές και σε διάφορους τομείς.
- Πλήρης απαλλαγή σε μερίσματα που καταβάλλονται από Τουρκική εταιρία σε άλλη Τουρκική εταιρία χωρίς να υπάρχει καμία προϋπόθεση.

Φορολογία εισοδήματος Φυσικών Προσώπων

Κάτοικοι της Τουρκίας θεωρούνται τα φυσικά πρόσωπα των οποίων η κατοικία βρίσκεται στην Τουρκία ή τα πρόσωπα αυτά που σκοπεύουν να εγκατασταθούν μόνιμα στην χώρα.

Τα άτομα τα οποία δεν έχουν μόνιμη κατοικία στην Τουρκία θεωρούνται κάτοικοι της, εάν έχουν ζήσει στη χώρα για περισσότερο από 6 μήνες σε ένα ημερολογιακό έτος.

Τα πρόσωπα που αναφέραμε παραπάνω φορολογούνται με προοδευτική κλίμακα με συντελεστές από 15% έως 30%.

Οι Φορολογικοί Συντελεστές φαίνονται στον παρακάτω πίνακα.

Φορολογικοί Συντελεστές

ΦΟΡΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
Φ.Π.Α	0 / 1 / 8 / 18
Εταιρικός Φόρος	20
Φόρος Φυσικών Προσώπων	0 – 13.000 TRY : 15 13.001 TRY – 30.000 TRY : 20 30.001 TRY – 110.000 TRY : 27 Πάνω από 110.000 TRY : 35
Κεφαλαιακά κέρδη	0 / 15 – 35
Μερίσματα	15
Δικαιώματα	20
Τόκοι	0 / 10

2.5.2 Φορολογική σχέση με την Ελλάδα

Η Ελλάδα και η Τουρκία έχουν υπογράψει Σύμβαση απαλλαγής διπλής φορολογίας από το 2003. Έτσι προκύπτουν κάποια ανώτατα όρια παρακράτησης φόρων:

1. Για πληρωμές από την Τουρκία προς της Ελλάδα
 - Μερίσματα 15%
 - Δικαιώματα 10%
 - Τόκοι 10%
2. Για πληρωμές από την Ελλάδα προς την Τουρκία
 - Μερίσματα 10%
 - Δικαιώματα 10%

- **Τόκοι 12%**

Οι συντάξεις και άλλες παρόμοιες αμοιβές που καταβάλλονται σε κάτοικο της Ελλάδας, από προηγούμενη απασχόληση φορολογούνται μόνο στην Ελλάδα. Ενώ συντάξεις που καταβάλλονται από το κράτος της Τουρκίας σε φυσικά πρόσωπα για τις υπηρεσίες που έχουν παράσχει στο κράτος, υπόκεινται σε φορολογία στο κράτος της Τουρκίας. Μόνο εάν το πρόσωπο που αναφέρεται πιο πάνω είναι κάτοικος και υπήκοος της Ελλάδας, τότε οι συντάξεις τους φορολογούνται στην Ελλάδα. Για την τεκμηρίωση της φορολογικής κατοικίας ενός προσώπου, απαιτείται ένα απλό πιστοποιητικό φορολογικής κατοικίας, το οποίο εκδίδεται από τις Τούρκικες φορολογικές αρχές.

Ύστερα από όλα αυτά οι αναφέραμε παραπάνω προκύπτει ότι η Τουρκία δεν ανήκει στα κράτη με προνομιακό καθεστώς.

Βασικές Μορφές Επιχειρήσεων

Οι βασικές μορφές επιχειρήσεων της Τουρκίας είναι οι εξής:

- Ανώνυμη εταιρία (Anonim Sirket A.S)
- Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Limited Sirket , Ltd,Sti)
- Ομόρρυθμη εταιρία
- Ετερόρρυθμη εταιρία
- Αφανής εταιρία (αφορά μόνο τους μετόχους μιας εταιρίας)
- Ατομική επιχείρηση
- Υποκατάστημα ξένης εταιρίας

Νόμισμα

Το νόμισμα της Τουρκίας είναι η τουρκική λίρα (TRY)

Ισοτιμία με το ευρώ: **1 Euro= 6,11 TRY.**

2.5.3 Ίδρυση ελληνικής εταιρίας στην Τουρκία

Όλο και περισσότερες επιχειρήσεις τα τελευταία χρόνια επιλέγουν να μετακινήσουν την μόνιμη διοικητική τους έδρα στην γειτονική «ασταθή» Τουρκία.

Ήδη σήμερα υπολογίζεται ότι περίπου 75-80 ελληνικές επιχειρήσεις κάνουν δουλειές στην Τουρκία με τις ελληνικές επενδύσεις να φτάνουν στο τέλος του 2020 σε πάνω από 3 δισ. Ευρώ.

Βέβαια αντιμετωπίζουν και έναν πολύ σοβαρό κίνδυνο, γιατί η Τουρκία ακόμη δεν έχει ενταχθεί στην ζώνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πράγμα που καταστά πολύ δύσκολες τις σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών, καθώς δεν γίνεται σχεδόν κανένα βήμα από την πλευρά της Τουρκίας για την εξομάλυνση των σχέσεων με τις χώρες της Ευρώπης.

Συχνά η χώρα αντιμετωπίζει νομισματικές αναταράξεις, έχει υψηλό πληθωρισμό και βρίσκεται συνεχώς σε πολεμική εγρήγορση, λόγω των τεταμένων σχέσεων που διατηρεί με πολλές χώρες. Παρόλα αυτά αξίζει να πάρει κάποιος το ρίσκο και να δημιουργήσει μια εταιρία στο κράτος της Τουρκίας, γιατί εισρέουν κάθε χρόνο περίπου 20δισ άμεσων ξένων επενδύσεων. Έτσι πέρα από τις τράπεζες που έχουν

επενδύσει στην χώρα , ένα ακόμη χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η επένδυση σε πετρελαϊκές πηγές της χώρας καθώς και στις πηγές φυσικού αερίου.

Μερικά από τα πιο «τραναχτά» παραδείγματα ελληνικών εταιριών που ασχολούνται με Τούρκικες είναι τα εξής:

- Η εξαγορά της Finansbank από τον όμιλο της **Εθνικής Τράπεζας**, μια επένδυση που κόστισε περίπου 5 δισ. ευρώ και συνέδεσε την μελλοντική πορεία της μεγαλύτερης ελληνικής τράπεζας με την τούρκικη οικονομία και τις πολιτικές εξελίξεις στη χώρα.
- Η **Eurobank** επένδυσε περίπου 140 εκατ. ευρώ και εξαγόρασε την Tekfenbank, μια μικρή τράπεζα με 31 υποκαταστήματα και κερδοφορία περίπου 10 εκατ. ευρώ από την οποία φιλοδοξεί να κερδίσει πολλά περισσότερα στο μέλλον.
- **Alpha Bank** πρόσφατα αγόρασε από την Anadolu Endustri Holding, την τράπεζα Alternatifbank . Η τουρκική τράπεζα, έχει δίκτυο 28 καταστημάτων και ανήκει στις μικρές εταιρίες του κλάδου με μερίδιο αγοράς 0,4%. Στόχος της Alpha Bank είναι να μεγεθύνει την παρουσία της στη τραπεζική αγορά της Τουρκίας αυξάνοντας στο μέλλον τον αριθμό των καταστημάτων στα 100.
- Η **Πλαστικά Θράκης** έχει συστήσει μικτή θυγατρικής (Thrace Teknik Ambalaz) με την τουρκική εταιρεία Teknik Plastik δημιουργώντας μονάδα παραγωγής συσκευασίας για τρόφιμα και χημικά λίγο έξω από την Κωνσταντινούπολη.
- Θυγατρική στην Τουρκία διαθέτει επίσης και η εταιρεία επίπλων **Sato**, την TCC Buro Koltuk Ltd
- Η εταιρεία **Kleemann** επίσης διαθέτει στη χώρα την κατά 70% θυγατρική της Kleeman Asansor

Πηγή: « Εφημερίδα, Τα Νέα»

Άρθρο : « 6,6 δισ οι επενδύσεις μας στην Τουρκία

2.6. Βοσνία-Ερζεγοβίνη

Η ομοσπονδία της Βοσνίας- Ερζεγοβίνης είναι μια χώρα της Βαλκανικής Χερσονήσου, η οποία προηγουμένως ονομάζονταν ομοσπονδία της Γιουγκοσλαβίας.

Πρωτεύουσα της είναι το Σεράγεβο, ενώ θεωρείται μια χώρα σταυροδρόμι της νότιας και νοτιοανατολικής Ευρώπης στα Βαλκάνια.

Σημαντικό ρόλο στην οικονομία του κράτους κατέχει η γεωργία, ενώ επίσης πολλοί κάτοικοι της ασχολούνται με την κτηνοτροφία. Ακόμη υπάρχουν βιομηχανίες σιδηροβιομηχανίας, τροφίμων, καπνού και ειδών βυρσοδεψίας.

Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη έχει υπογράψει μια σύμβαση με την Ελλάδα που αφορά την αποφυγή διπλής φορολογίας σε σχέση με τους φόρους εισοδήματος και κεφαλαίου.

Η συγκεκριμένη σύμβαση αφορά τα πρόσωπα που είναι κάτοικοι του ενός ή και των δύο κρατών.

Ως φόροι εισοδήματος και κεφαλαίου θεωρούνται όλοι οι φόροι που επιβάλλονται στο συνολικό εισόδημα, στο συνολικό κεφάλαιο ή σε στοιχεία που αφορούν τα παραπάνω. Επίσης συμπεριλαμβάνονται οι φόροι που προκύπτουν από την εκποίηση κινητής ή ακίνητης περιουσίας και οι φόροι της υπεραξίας από την ανατίμηση του κεφαλαίου.

Οι φόροι τους οποίους αφορά η συγκεκριμένη σύμβαση είναι οι εξής:

- **Στην Ελλάδα**

Φόρος εισοδήματος και κεφαλαίου Φυσικών προσώπων

Φόρος εισοδήματος και κεφαλαίου νομικών προσώπων

- **Στην Βοσνία-Ερζεγοβίνη**

Φόρος στα κέρδη

Φόρος στο εισόδημα

Φόρος στο κεφάλαιο

2.6.1 Φορολογική κατοικία

Ένα πρόσωπο θεωρείται κάτοικος της χώρας, όταν υπόκειται σε φορολογία στο κράτος λόγω κατοικίας ή διαμονής του ή τόπου διοίκησης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Δεν θεωρείται κάτοικος της χώρας όταν έχει ως μόνιμη εγκατάσταση του ίδιου ή της επιχείρησής του στην Ελλάδα.

Εάν όμως ένα πρόσωπο είναι κάτοικος και των δύο κρατών τότε θεωρείται ως κάτοικος στο κράτος όπου διαθέτει μόνιμη οικογενειακή εστία, ενώ αν διαθέτει και στα δύο θεωρείται κάτοικος του κράτους με το οποίο διατηρεί στενότερους προσωπικούς και οικονομικούς δεσμούς. Εάν δεν διαθέτει μόνιμη οικογενειακή εστία

τότε θεωρείται κάτοικος του κράτους στο οποίο έχει την συνήθη του διαμονή. Σε αντίθετη περίπτωση θεωρείται κάτοικος του κράτους στο οποίο είναι υπήκοος.

Για τα νομικά πρόσωπα ισχύει ότι θεωρούνται κάτοικοι της χώρας στην οποία έχουν την πραγματική και μόνιμη τους έδρα διοίκησης. Σύμφωνα με αυτόν το όρο θεωρούνται ως μόνιμη εγκατάσταση τα εξής :

- Γραφεία
- Υποκαταστήματα
- Έδρα διοίκησης
- Εργοστάσιο
- Εργαστήριο
- Ορυχείο η οποιοσδήποτε άλλος τόπος εξόρυξης Φυσικών πόρων.

Όσον αφορά τα εργοτάξια θεωρείται «μόνιμος κάτοικος» της χώρας μόνο εάν οι δραστηριότητες του διαρκούν περισσότερο από 12 μήνες.

Δεν περιλαμβάνονται σε αυτόν τον όρο:

Η χρήση εγκαταστάσεων για αποθήκευση η παράδοση αγαθών που ανήκουν στην επιχείρηση.

Η διατήρηση αποθέματος αγαθών και εμπορευμάτων που αφορούν την επιχείρηση.

Η διατήρηση τόπου, όπου παρατίθεται για αγορά αγαθών και εμπορευμάτων για την επιχείρηση.

Η διατήρηση συγκεκριμένου τόπου με σκοπό τη διαφήμιση, επιστημονική έρευνα και παρόμοιες δραστηριότητες που αφορούν την επιχείρηση.

Μια επιχείρηση δεν θεωρείται ότι έχει μόνιμη εγκατάσταση σε αυτό απλά και μόνο επειδή διεξάγει εργασίες σε αυτό το κράτος μέσω γενικού αντιπροσώπου με προμήθεια η οποιοσδήποτε άλλου ανεξάρτητου πράκτορα, εφόσον τα πρόσωπα αυτά ενεργούν με βάση τις προβλεπόμενες δραστηριότητες τους.

6Εισόδημα από ακίνητη περιουσία

Το εισόδημα που αποκτάται από κάτοικο άλλου κράτους από ακίνητη περιουσία η οποία βρίσκεται στο άλλο κράτος, τότε φορολογείται στο άλλο κράτος.

Τα εισοδήματα που προέρχονται από την άμεση χρήση, εκμίσθωση ή οποιαδήποτε άλλη μορφή χρήσης της ακίνητης περιουσίας υπόκεινται σε φόρο στο κράτος της Βοσνίας, όπως επίσης και το εισόδημα από ακίνητη περιουσία μιας επιχείρησης που χρησιμοποιείται για την άσκηση μη εξαρτημένων προσωπικών υπηρεσιών.

Κέρδη επιχειρήσεων

Τα κέρδη της επιχείρησης φορολογούνται μόνο στο κράτος της Βοσνίας, εκτός από την περίπτωση που η επιχείρηση διεξάγει εργασίες σε άλλο κράτος, μέσω μόνιμης εγκατάστασης σε αυτό. Τότε τα κέρδη φορολογούνται στο άλλο κράτος, μόνο το μέρος το οποίο προέρχεται από την μόνιμη εγκατάσταση σε αυτό.

Τα κέρδη που φορολογούνται είναι αυτά τα οποία πραγματοποίησε η επιχείρηση κάτω από τις δραστηριότητες της. Αφαιρούνται όμως τα έξοδα που απαιτούνται για σκοπό μόνιμης εγκατάστασης καθώς επίσης και τα διοικητικά και γενικά διανοητικά έξοδα. Δε θεωρείται κέρδος από μόνιμη εγκατάσταση, εάν για οποιοδήποτε λόγο η επιχείρηση προέβη σε αγορά αγαθών ή εμπορευμάτων για την ίδια την επιχείρηση.

Συνδεδεμένες επιχειρήσεις

Εάν μια επιχείρηση συμμετέχει ενεργά άμεσα ή έμμεσα στη διοίκηση, τον έλεγχο η το κεφάλαιο μιας επιχείρησης ή τα ίδια τα πρόσωπα συμμετέχουν ενεργά στα παραπάνω τότε μεταξύ των επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε αυτό εφαρμόζονται διαφορετικοί κανόνες για την αξιολόγηση τους , από ότι εφαρμόζονται σε ανεξάρτητες μεταξύ τους επιχειρήσεις. Έτσι θεωρούνται ως κέρδη για καθεμία ξεχωριστά και φορολογούνται για αυτά και οι δύο επιχειρήσεις, ανεξάρτητα εάν προέκυψαν τα κέρδη αυτά από κοινή τους δραστηριότητα.

Μερίσματα

Ως μερίσματα θεωρούμε το εισόδημα από μετοχές, άλλα δικαιώματα συμμετοχής σε κέρδη τα οποία δεν αποτελούν απαιτήσεις από χρέη, καθώς και το εισόδημα από άλλα εταιρικά δικαιώματα, το οποίο υπόκειται στην ίδια φορολογική μεταχείριση όπως και το εισόδημα από μετοχές σύμφωνα με την νομοθεσία του κράτους στην οποία η εταιρία έχει την έδρα της. Έτσι έχουμε τις εξής περιπτώσεις: εάν ο εισπράττων των μερισμάτων είναι ο ίδιος ο δικαιούχος , τότε ο φόρος που επιβάλλεται δεν υπερβαίνει το 5% του ακαθάριστου ποσού των μερισμάτων, εάν ο δικαιούχος είναι εταιρία η οποία κατέχει το 25% του κεφαλαίου της εταιρίας που καταβάλει τα μερίσματα και 15% του ακαθάριστου ποσού των μερισμάτων σε όλες τις άλλες περιπτώσεις.

Τόκοι

Με τον όρο τόκοι αναφερόμαστε σε οποιοδήποτε εισόδημα που προέρχεται από απαιτήσεις κάθε είδους, είτε εξασφαλίζονται με υποθήκη είτε όχι και είτε παρέχουν δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη του οφειλέτη είτε όχι και ιδιαίτερα, εισόδημα από κρατικά χρεόγραφα και εισόδημα από ομόλογα ή ομολογίες συμπεριλαμβανομένων και των δώρων και βραβείων που σχετίζονται με αυτά τα χρεόγραφα, ομόλογα ή ομολογίες. Εάν ο εισπράττων είναι και ο δικαιούχος αυτών των τόκων, τότε ο φόρος που επιβάλλεται σ' αυτή την περίπτωση δεν υπερβαίνει το 10% του συνολικού ακαθαριστού ποσού των τόκων.

Δικαιώματα

Τα δικαιώματα που προκύπτουν από ένα κράτος και καταβαλλονται σε κάτοικο που ανήκει σε άλλο κράτος, τότε φορολογείται αυτός για τα δικαιώματα στο κράτος στο οποίο έχει την μόνιμη εγκατάσταση του. Εάν όμως αυτός που εισπράττει είναι και ο δικαιούχος των δικαιωμάτων, τότε ο φόρος που επιβάλλεται κατά αυτόν τον τρόπο δεν πρέπει να ξεπερνάει το 10% του συνολικού ακαθαριστού ποσού το οποίο προέρχεται από τα δικαιώματα.

Κεφάλαιο

Το κεφάλαιο που προέρχεται από ακίνητη περιουσία η οποία όμως βρίσκεται σε ένα άλλο κράτος τότε φορολογείται στο άλλο κράτος, ενώ το κεφάλαιο το οποίο προέρχεται από κινητή περιουσία η οποία είναι μέρος της επιχείρησης και όπου αυτήν έχει μόνιμη εγκατάσταση τότε φορολογείται στο κράτος της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης. Κεφάλαιο που αντιπροσωπεύεται από σκάφη αεροσκάφη και οχήματα σε διεθνείς μεταφορές και από κινητή περιουσία που συνδέεται με την εκμετάλλευση αυτών των σκαφών, αεροσκαφών και οχημάτων θα φορολογείται σύμφωνα με τους

φορολογικούς νόμους του κράτους της Βοσνίας, καθώς επίσης και όλα τα υπόλοιπα στοιχεία του κεφαλαίου ενός κατοίκου της Βοσνίας.

2.6.2 Αποφυγή διπλής φορολογίας

Εάν ένα φυσικό πρόσωπο είναι κάτοικος της Ελλάδας και αποκτά εισόδημα ή περιουσία σε αυτήν τότε φορολογείται στο κράτος της Ελλάδας. Η Βοσνίας όμως οφείλει να τηρήσει κάποιους κανόνες σε σχέση με την παραπάνω φορολογία:

- Αναγνωρίζει ως έκπτωση το ποσό το οποίο ισούται με τον φόρο εισοδήματος ο οποίος καταβλήθηκε από τον κάτοικο στην Ελλάδα.
- Αναγνωρίζει ως έκπτωση το ποσό το οποίο ισούται με τον φόρο κεφαλαίου που καταβλήθηκε από τον κάτοικο στην Ελλάδα.

Όμως αυτές οι εκπτώσεις δεν πρέπει να ξεπερνούν σε μέγεθος το ποσό το οποίο είχε υπολογίσει πριν την έκπτωση τόσο για τον φόρο εισοδήματος όσο και κεφαλαίου.

2.6.3 Ίδρυση εταιρίας στην Βοσνία-Ερζεγοβίνη

Για να δημιουργήσει κάποιο πρόσωπο να εταιρία στην χώρα θα πρέπει να ακολουθήσει κάποια βήματα, τα οποία είναι σύμφωνα με τον νόμο Federacija BiH

1^ο Βήμα: Υπογραφή Ιδρυτικού Συμβολαίου

2^ο Βήμα: Πληρωμή αρχικού κεφαλαίου

3^ο Βήμα: Εγγραφή στο αρμόδιο Μητρώο Επιχειρήσεων

4^ο Βήμα: Δημιουργία σφραγίδας της Επιχείρησης

5^ο Βήμα: Άνοιγμα λογαριασμού σε μια εμπορική τράπεζα

6^ο Βήμα: Εγγραφή της επιχείρησης και του προσωπικού της στην αρμόδια φορολογική αρχή

7^ο Βήμα: Δήλωση του ιδρυτή της επιχείρησης για την ολοκλήρωση όλων των απαιτούμενων προϋποθέσεων εκκίνησης επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Η διαδικασία εγγραφής είναι πολύ εύκολη και διαρκεί περίπου 5 ημέρες.

Επίσης τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσει μια εταιρία προκειμένου να ιδρυθεί και να αναπτύξει επιχειρηματική δραστηριότητα, σύμφωνα με τον νόμο Republika Srpska-RS, είναι τα εξής:

1^ο Βήμα: Επαλήθευση της ιδρυτικής πράξης της επιχείρησης από συμβολαιογράφο

2^ο Βήμα Πληρωμή αρχικού κεφαλαίου

3^ο Βήμα: Αίτηση εγγραφής, η οποία υποβάλλεται στην APIF και αφορά την καταχώρηση στο εμπορικό μητρώο και την έκδοση φορολογικού και στατιστικού αριθμού.

4° Βήμα: Δημιουργία σφραγίδας της Επιχείρησης

5° Βήμα: Άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού σε μια εμπορική τράπεζα

6° Βήμα: Εγγραφή του προσωπικού της εταιρίας στην αρμόδια φορολογική αρχή.

Η διαδικασία εγγραφής είναι πολύ εύκολη και αυτήν και διαρκεί περίπου 3 μέρες.

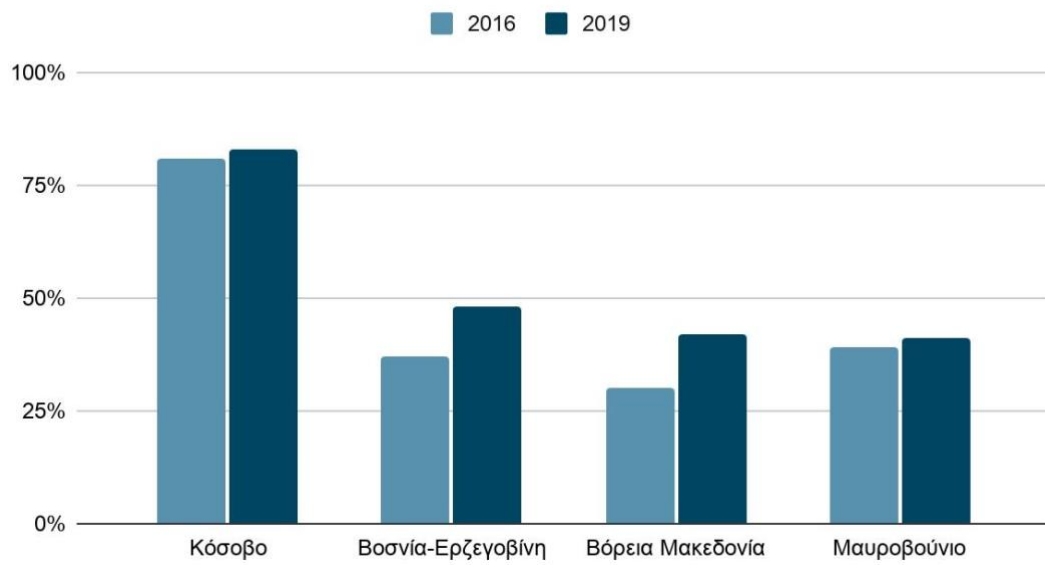
2.6.4. Φοροδιαφυγή στην Βοσνία-Ερζεγοβίνη

Η ύπαρξη της παραοικονομίας στην Βοσνία είναι ένα πολύ συχνό φαινόμενο τα τελευταία χρόνια. Είναι άμεσα συνυφασμένη με την διαφθορά και μετράται σύμφωνα με τον δείκτη διαφθοράς. Ο δείκτης αυτός φανερώνει ποσό διεφθαρμένη είναι μια χώρα. Σύμφωνα με τον οργανισμό Transparency International (2020) η Βοσνία-Ερζεγοβίνη βαθμολογήθηκε με 35 μονάδες. Έτσι στην χώρα εμφανίζεται έντονα το φαινόμενο των παράνομων κερδών τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε αύξηση των επιτοκίων με άμεση συνέπεια την μείωση των ξένων επενδύσεων.

Επιπλέον η ύπαρξη αυτής της «μαύρης αγοράς» στη χώρα δεν ευνοεί τον υγιή ανταγωνισμό. Καθώς επίσης δημιουργείται και ένα σοβαρό πρόβλημα στην διανομή του πλούτου και έτσι στην χώρα έχουμε υψηλότερα επίπεδα σχετικής φτώχειας.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι μόνο το 15% του πληθυσμού της χώρας κατέχει το μισό εισόδημα και ιδιοκτησίες της χώρας. Επίσης η Βοσνία ως χώρα των Βαλκανίων έχει να αντιμετωπίσει και αυτήν ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα που σχετίζεται άμεσα με τις μαύρες αγορές, υπολογίζεται πως περίπου 200.000 γυναίκες αγοράζονται και πωλούνται ετησίως στα βαλκανικά καρτέλ για εμπόριο λευκής σαρκός. Επίσης σοβαρό πρόβλημα είναι και η παράνομη εργασία ή οποία έχει αυξηθεί σε μεγάλο βαθμό τα τελευταία χρόνια στο οποίο συμμετέχει και η χώρα με ποσοστό 19% του συνολικού αριθμού παράνομης εργασίας στα Βαλκάνια.

Δείκτης της Κρυφής Εργασίας

Πηγή: Seldi Corruption Monitoring System/ Hidden Economy Monitoring System
2020

Συμπέρασμα

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει ως αντικείμενο μελέτης το φαινόμενο της φοροδιαφυγής στην Ελλάδα και πως εμφανίζεται αυτό σε διάφορες χώρες της Βαλκανικής Χερσονήσου. Όπως προκύπτει και από την μελέτη της εργασίας, η φοροδιαφυγή πλέον αποτελεί ένα μείζον θέμα σε κάθε κοινωνία και οι επιπτώσεις τις εξαπλώνονται τόσο σε κοινωνικό όσο και σε ηθικό επίπεδο. Για αυτό η εξάλειψη της είναι πολύ σημαντική και πρέπει να είναι προτεραιότητα όλων των κρατών που αντιμετωπίζουν το φαινόμενο της φοροδιαφυγής.

Για να αντιμετωπιστεί ένα τέτοιο ζήτημα πρέπει αρχικά το κάθε κράτος να εντοπίσει τους λόγους και τις αιτίες που εμφανίζεται αυτό το φαινόμενο και μετά να προβεί στην άμεση αντιμετώπισή του, με οποίο κόστος και αν χρειαστεί.

Πρέπει όλα τα κοινωνικά “στρώματα” της κάθε χώρας να βοηθήσουν με τον τρόπο τους για την επίλυση του προβλήματος. Πρέπει να δημιουργηθούν νέοι Φορολογικοί νόμοι, όπου οι παραβάσεις αυτών και οι κυρώσεις τους θα είναι πολύ σοβαρές και θα επιβάλλονται στον κάθε παραβάτη. Έτσι αν δεν γίνονται διακρίσεις για την επιβολή των ποινών θα αρχίσουν να συμμορφώνονται όλοι από τον κατώτερο κοινωνικά μέχρι την ολοκληρωτική αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής.

Επιπλέον πολύ σημαντικό ρόλο έχει ο οργανισμός ο οποίος είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση της τήρησης των φορολογικών υποχρεώσεων από όλα τα πρόσωπα είτε φυσικά είτε νομικά. Πρέπει να δημιουργηθεί ένας πιο αποτελεσματικός μηχανισμός για αυτήν την παρακολούθηση, έτσι ώστε να μην “χάνεται” ούτε το παραμικρό ποσό, οποίο και αν είναι αυτό.

Αδιαμφισβήτητα, καίρια σημασία για την καταπολέμηση του φαινομένου της

φοροδιαφυγής κατέχει το σύστημα επιβολής ποινικών κυρώσεων στους φορολογικούς παραβάτες . Εάν εφαρμόζονται πλήρως οι νόμοι στις φορολογικές παραβάσεις, τότε το φαινόμενο της φοροδιαφυγής θα εξαλειφθεί σε μεγάλο βαθμό.

Τέλος μια αποτελεσματική κίνηση που μπορεί να φανεί σωτήρια για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής είναι η αποκατάσταση των σχέσεων ανάμεσα στους πολίτες και το κράτος πρώτα και στην συνέχεια η αποκατάσταση των σχέσεων μεταξύ των κρατών, έτσι ώστε να μην υπεκφεύγει κάποιος σε κανένα κράτος, οπουδήποτε και αν θεωρείται μόνιμος κάτοικος.

Πολύ σημαντικό θα ήταν εάν οι κυβερνώντες κάθε κράτους έπρεπε να λογοδοτούν στους πολίτες του κράτους για την διαχείριση του δημοσίου χρήματος, έτσι ώστε να υπάρχει εμπιστοσύνη ανάμεσα τους. Αυτό θα επηρεάσει όχι μόνο την φορολογική τους κουλτούρα αλλά και την νοοτροπία τους απέναντι σε ολόκληρο το κράτος και θα αρχίσουν να σέβονται και να προσπαθούν για την καλύτερη λειτουργία του. Επίσης προσπάθειες για την πάταξη του φαινομένου γίνονται και σε διεθνές επίπεδο, όχι μόνο σε εθνικό. Πιο συγκεκριμένα σε διεθνές επίπεδο έχει υιοθετηθεί το σχέδιο δράσης του ΟΟΣΑ, το οποίο σχετίζεται με τη «Διάβρωση της Φορολογικής Βάσης και Μεταφορά των κερδών» και το σχέδιο δράσης της Ε.Ε. , το οποίο σχετίζεται με την φοροαποφυγή. Παρόλα αυτά όμως δεν έχουν φανεί ακόμη τα αποτελέσματα αυτών των ενεργειών στην πράξη, πράγμα το οποίο καταδεικνύει το περιθώριο βελτίωσης στην εφαρμογή με την οποία λαμβάνονται τα μέτρα.

Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για την αύξηση των εσόδων μιας χώρας και την αντιμετώπιση της κοινωνικής και

φορολογικής αδικίας ανάμεσα στους κατοίκους της κάθε χώρας. Για αυτό το λόγο η προσπάθεια που πρέπει να γίνει πρέπει να είναι σοβαρή, συστηματική και συλλογική.

Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, ευνοεί σε πολλούς τομείς ένα κράτος γιατί, βοηθάει:

- στη **σημαντική αύξηση** των εθνικών φορολογικών εσόδων
- στην **ορθή κατανομή** φορολογικών βαρών
- στην **αξιοποίηση φορολογικών εσόδων** από το κράτος με τη μορφή παροχών και υπηρεσιών στους φορολογούμενους
- στη δημιουργία μιας **υγιούς οικονομίας** και στην **προσέλκυση επενδύσεων**
- στην ενίσχυση του **υγιούς ανταγωνισμού** μεταξύ των επιχειρήσεων
- στην **καλλιέργεια δικαιολογημένης εμπιστοσύνης** των φορολογουμένων απέναντι στο κράτος.

Κλείνοντας καταλήγουμε στο γεγονός ότι χρειάζεται πιο αποτελεσματική και αποδοτική συνεργασία μεταξύ των φορολογικών αρχών και των άλλων φορέων που εμπλέκονται στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, σύμφωνα με τις κατάλληλες νομικές διασφαλίσεις. Καθώς επίσης και ότι πρόσφατη νομοθεσία της ΕΕ για αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών, που αφορούν φορολογικές ρυθμίσεις μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς τα εμπρός καθ' κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να εφαρμόσει αυτό το σχέδιο "σωτηρίας".

Βιβλιογραφία

Βιβλία

- Λογιστική εταιριών και φορολογία εισοδήματος (Θεοφάνης_Καραγιώργος)
- Από τα Βαλκάνια στην Ευρώπη (Χρήστος Κατσανης)
- Οι λαοί των Βαλκανίων (Βασίλης Ραφαηλίδης)
- Φορολογικό καθεστώς, παραοικονομία και φοροδιαφυγή στην Ελλάδα (Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών)
- Παραοικονομιακαι φοροδιαφυγήστην Ελλάδα (Τατσος Νικος)
- «Παραοικονομία», Τεύχη Πολιτικής Οικονομίας (Βαβούρας Σ. Ιωάννης)
- «Η παραοικονομία στην Ελλάδα και τον κόσμο: προσέγγιση των βασικών πτυχών του προβλήματος.» (Βαβούρας Σ. Ιωάννης)
- «Φοροδιαφυγή στην Ελλάδα: Μια γενική επισκόπηση» (Βασαρδανη Μελινα)
- «Εγκλήματα Φοροδιαφυγής: Ζητήματα φοροδιαφυγής στο εισόδημα, στον ΦΠΑ και στα φορολογικά στοιχεία» (Δημητράινας Γεώργιος)
- «Η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα: Αιτίες, έκταση και προτάσεις καταπολέμησής της» (Ernst and Young)
- «Εθνικό επιχειρησιακό πρόγραμμα καταπολέμησης της Φοροδιαφυγής (Υπουργός οικονομικών).
- “Νομισματική πολιτική” (Τράπεζα της Ελλάδος)

Ηλεκτρονικές Πηγές

1. www.eurostat.com
2. www.wikipedia.com
3. www.nsi.bg
4. www.kpmg.com
5. www.eurofast.eu
6. www.pkf.com
7. www.oed.org
8. www.minfin.gr
9. www.opengov.gr
10. www.forbes.com
11. www.naftemporiki.gr
12. www.imerisia.gr
13. www.europa.eu
14. www.taxexperts.gr
15. www.taxheaven.gr
16. www.forin.gr
17. www.oecd.org